

VOLUME 1

CİLT

ISSUE 1

SAYI

2022

JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY
ENTREPRENEURSHIP AND
INNOVATION STUDIES

DİSİPLİNLERARASI GİRİŞİMCİLİK VE YENİLİKÇİLİK
ÇALIŞMALARI DERGİSİ

ISSN : 2822-6380

JINENIS.COM

Table of Contents

<i>Digital innovation affects Economics during the COVID-19 pandemic.....</i>	<i>2</i>
<i>Demografi ve Kùltürün Girişimcilik Üzerindeki Etkisi.....</i>	<i>14</i>
<i>Polis Okulu Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma</i>	<i>25</i>
<i>Değerlerimiz ile İlgili Sosyal ve Sanatsal Faaliyetlerin ve Ders İçi Etkinliklerin Ortaokul Öğrencilerinin Evrensel Ve Ahlaki Değerlere Etkisi.....</i>	<i>40</i>
<i>Okul Yöneticilerinin İç Girişimcilik Algısı: Bafra Örneği.....</i>	<i>54</i>

Digital innovation affects Economics during the COVID-19 pandemic

Hadi AMIRI*¹

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ), faculty of entrepreneurship and innovation, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-0417-8717>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7211788>

*hadi.amiri.2010@gmail.com

Digital innovation affects Economics during the COVID-19 pandemic

Research article/Reviews

Article History:

Received: 07/09/2022

Accept: 25/09/2022

Available online: 30/09/2022

Keywords:

Digitalization

Economy

Innovation

Digital transformation

ABSTRACT

During the Covid-19 pandemic, most businesses closed because they acted in traditional ways and ran away from being friends with the technology. People locked down during the pandemic decided to use more technology than in old times. Economy Also in Covid-19 pandemic faces a significant crisis due to remote work and a lack of business information. This article generally talked about digitalization and its effects on the economy. This article focuses on adopting digitalization during and after the pandemic.

INTRODUCTION

Digitalization connects digitization and digital transformation and works as a bridge in this system. As a bridge, digitalization needs to have more innovation for more efficiency. Innovation is the most critical part of everything nowadays, and the simple process of having more efficiency needs innovation (Amiri, 2022). In the digital era, adoption plays the most critical role in digitalization. As these digital technologies develop very fast, it is better to use innovation for these technologies and let people adopt them. On the other hand, some people will have trouble with early adoption (Afonasova et al., 2019). Digital technologies helped the economy in the Covid-19 pandemic.

On the other hand, Covid-19 also helped accelerate digitalization. According to (McKinsey&Company, 2020) survey, Covid-19 accelerated companies' digitalization 5-7 years faster than before the pandemic. The companies started to enter digital technologies earlier to get better market leading. In contrast, the late digital adoption companies had

loosened their call because they scare to enter and upgrade the digital technologies. Digitalization leads enterprises to reduce transaction costs while staying in the market to make the competitive advantages to improve their business. Also, digitalization lets SMEs be more innovative in the market, and using IT technologies supports small innovative enterprises in infrastructure development (Gromova et al., 2020).

DIGITALIZATION AND INNOVATION

As mentioned before, digitalization is the bridge between digitization and digital transformation to get the best result because digitization does not do anything about businesses and business models. Digitization is more about transforming from analog to digital to make it easy for data gathering. While in digitalization, this digitized data is the basis of knowledge that can help companies to invent or make new business models. The drive to digitalization and digital transformation can start as an innovation process and may help create a new business opportunity (Gobble, 2018). The effect of digitalization in the last decades is the most cited issue in economic discourse since technology has grown and people have more access to it (Surungan et al., 2021).

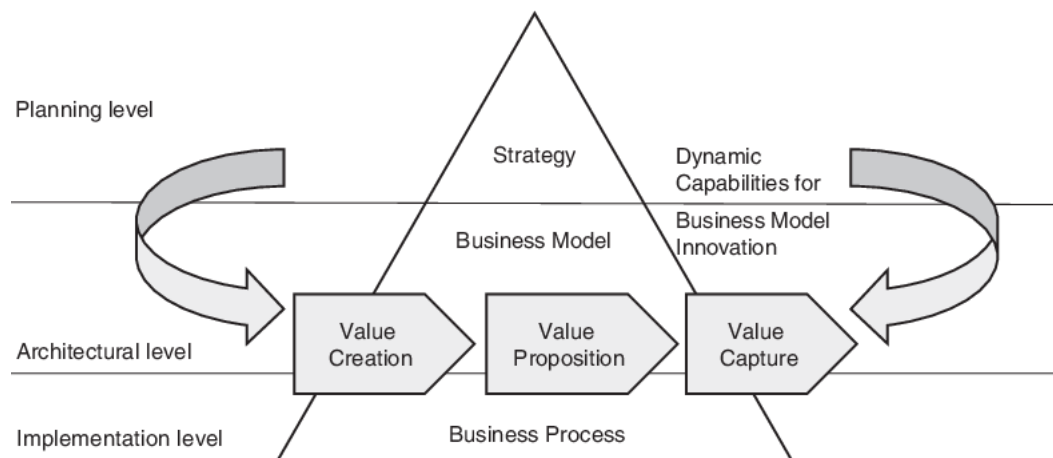

Figure 1 Digitalization on Business Model (Rachinger et al., 2019)

According to Figure 1, strategy is at the head of the pyramid, and without a strategy, at the planning level, all businesses and economies could fall and break. While the middle of the pyramid shows a business model that is entirely related to strategy, and these two are forever linked. The business model is at the architectural level, showing how the planning or strategy level relates to this. At the business model level, the value will be created and offered; on the other hand, it should have output. This value is mixing the digitalization and innovation that how these two cores can participate with each other tightly. The output of these two levels can change the way entirely in the business process and give some market advantages for the

business. These advantages depend explicitly on the business team member, customers, and market needs.

Digitization and digitalization usually make terrible for businesses, and sometimes they act as enemies for them and challenge the firms with innovations. Digitalization reshapes the fundamental rate propositions that it consults for digital innovation. Over digitization of analog data, any writing of content material like audio, video, content, and image is stored and submitted utilizing the media (Yoo, 2010). Utilizing the technologies widely ensures forming competitive advantages and optimizes using economic and other resources (Bykovskaya et al., 2018). During the Covid Epidemic, the world economy experienced a crisis due to the lockdown. However, the earth saw new sustainable multi-actor innovation hubs to support, connect, and allow commerce to recover and pivot over COVID-19. Innovation will focus on climate, digitization, digitalization, process, manufacturing, meal production, and security. Epidemics proved the significance and necessity of digital transformation (Serbulova et al., 2020).

Digitalizing is part of organizational and business models, and it helps them, with little changes, gain more profit. The first revolution in businesses was the automated document management system, which many businesses used to find their document fastest and most accurately. The new techs offer more efficient mechanisms for improving businesses. Also, companies find more opportunities for digitalization as it decreases the cost of communication and data storage. As examples of digitalization of the companies, we can mention remote working and remote operation in the Covid-19 pandemic as these technologies were invented years ago. However, the companies did not prefer to use them. Because using remote workers gives more control to workers, and this means losing companies' control over the worker (Amankwah-Amoah et al., 2021).

Fintech plays a critical role in improving financial addition, and these startups have the best potential in developing the technologies in the past few years. They have breakneck growth (Sahabuddin et al., 2019). To optimize the advantages of the digital revolution that favorable conditions need to be met. The initial step to compelling this is permission for inexpensive infrastructure and connections, without which an argument for digitalization could not be furious initially. A decent level of education and skill, which represents a pointer to considerable know-how in the means and use of the accessible digital channel, is the next significant factor or condition. Last, the need condition is trust—the assurance that end-users of digital platforms have no have got to wretchedness about the safety and security of their

electronic transactions as the global interchange of information and info via the web increases. The adoption and use of info and intercommunication tech (ICT) to improve practices in the informal sector depend on the players' digital inclusiveness. (Olurinola et al., 2021).

We want to stop treating digitalization as a 'landscape' concern and, as a choice, deal with it as a situation of the empirical survey in its own right. We must sense digitalization as constitutive of transitions or even with several employers as a chauffeur of environmental innovation in transitions. This entails problematizing the impacts of digitalization with the intention of just, low-carbon futures, alongside searching for the concept that it holds for simple and rapid transformation (Sareen et al., 2021). The roles and talents desired on the squad assisting the income business enterprise are evolving with the shift in tech infrastructure. Traditionally, an income operations squad has given the sources for setting up and aiding income selections and processes—the full-size majority of large income agencies domestic the income operations squad inside the income function. With digitalization, the income operations function is becoming an issue of a broader industrial operations function. The scope develops further acquainted income pressure maintained to consist of omnichannel, advertising operations, and different functions. The squad stands in desires cross-functional skills, containing analytics, technology, and income approach expertise. At the same time, a higher favor exists for sales, marketing, service, supply chain, and different customer-facing functioning to coordinate. Sales professionals who work with regular clients want to synchronize. Managers of various advertising and marketing gadgets want to going through functioning to coordinate. Sales experts who work with regular clients want to synchronize. Managers of many advertising and marketing devices want to coordinate (Zoltners et al., 2021).

In this transformation, the valuable digital resource helps new bonds between actors. This digitalization is named actor bonds-centered digitalization" because the critical influence of digital science is to create new bonds between actors via a new actor taking a function in the network. In that case, the digital structures used via a new actor enable connections between actors that were now not linked earlier or alter sufficiently adequate the nature of the bonding. Take their occasion a market that uses the valuable digital resource to permit promoting and shopping for corporations to meet (what they can also no longer have been capable of doing in the absence of the marketplace) (Pagani et al., 2017). Through digitalization, corporations can dramatically enhance their interplay with stakeholders to search, share, store, and analyze data and sources. For example, thru internal digitalization, companies can join intently with provide chain stakeholders and acquire real-time and correct data sharing, which will assist companies in perceiving redundant belongings and inefficient operation hyperlinks efficiently. Thus,

inside and exterior digital enable declining companies to get admission to practical know-how and records on correct behavior retrenchment and strategic turnaround moves to attain profitable company turnaround (Wang et al., 2021). The transformational and strategic advantages of adopting digital technologies, such as massive data, can allow a faster response to change, supply higher offerings, set up beneficial hyperlinks with other organizations, create an aggressive advantage, increase capabilities, boost new commercial enterprise opportunities, and reduce working and conversation fees. One instance is TrusTrace, a business enterprise that affords outlets with precise facts on sustainability from the opening of the provide chain for every product to make the firm's sustainability efforts obvious to closing consumers (Mostaghel et al., 2022).

DIGITAL INNOVATION AND ECONOMY

The improvement of a post-industrial society and its transformation into a data society has led to the improvement of a new economic system - a data-kind economy, in any other case, referred to as digital (Джырабаев, 2020). The digital economic system is now not honestly about transferring commercial enterprise transactions from face-to-face to online. However, it is about reworking the many sides of commercial enterprise interactions and transactions and enabling improvements, too (Kumar, 2019). The fourth industrial revolution (the starting of the XXI century – now) is characterized by the aid of cellular verbal exchange, the unfolding of the Internet, miniature manufacturing devices, the improvement and software of synthetic talent in all fields of knowledge, digital technology, the improvement of organic engineering; bendy interplay at the world degree of digital and bodily structures of manufacturing forms (Salimyanova et al., 2019). Digital technological know-how is taking over the lives of everyday guys as properly as businesses. The digital enterprise is no longer solely helping different industrial sectors. However, itself is an entire world therein. With the growing digitalization, the ICT and ICT-enables offerings region is predicted to grow. The economic system of nations investing and promoting the digital merchandise and offerings inside their territory is sure to develop –directly thru ICTs, and not directly when ICTs aid different industries (Mentsiev et al., 2020).

Global developments of digitalization of the economic system exhibit that tremendously developed international locations have a pleasant degree of digitization of their economies due to the fact they are characterized through top-notch get right of entry to the Internet (broadband and cellular Internet), an excessive stage of improvement of scientific and technological possible and vast data access (Kravchenko, 2019). The essential social threats of digitalization

for a country are ethical and religious degradation of society, reforming the economic system besides taking into account social priorities, structural unemployment growth, and extended cyber threats in the countrywide protection system (Khandii, 2019).

Digitalization in the financial system plays an imperative position in a country's monetary increase. Technological innovation is now not workable, barring digitalization, and performs a giant position in affecting element productivity. The first-rate overall performance of G7 international locations in attaining excessive financial increase is due to an increased diploma of technological innovation and different factors. In current years, the digitalization of economies in the structure of development in Information and Communication Technologies (ICTs) has modified the commercial enterprise dynamics of G7 countries. These digitalization developments have expanded G7 economies in phrases of improved productivity, social change, and industrial development. How much can the digital economy be more flexible and reach the highest quality? These excellent seven nations symbolize 58% of the world's internet wealth (Nañez Alonso et al., 2021).

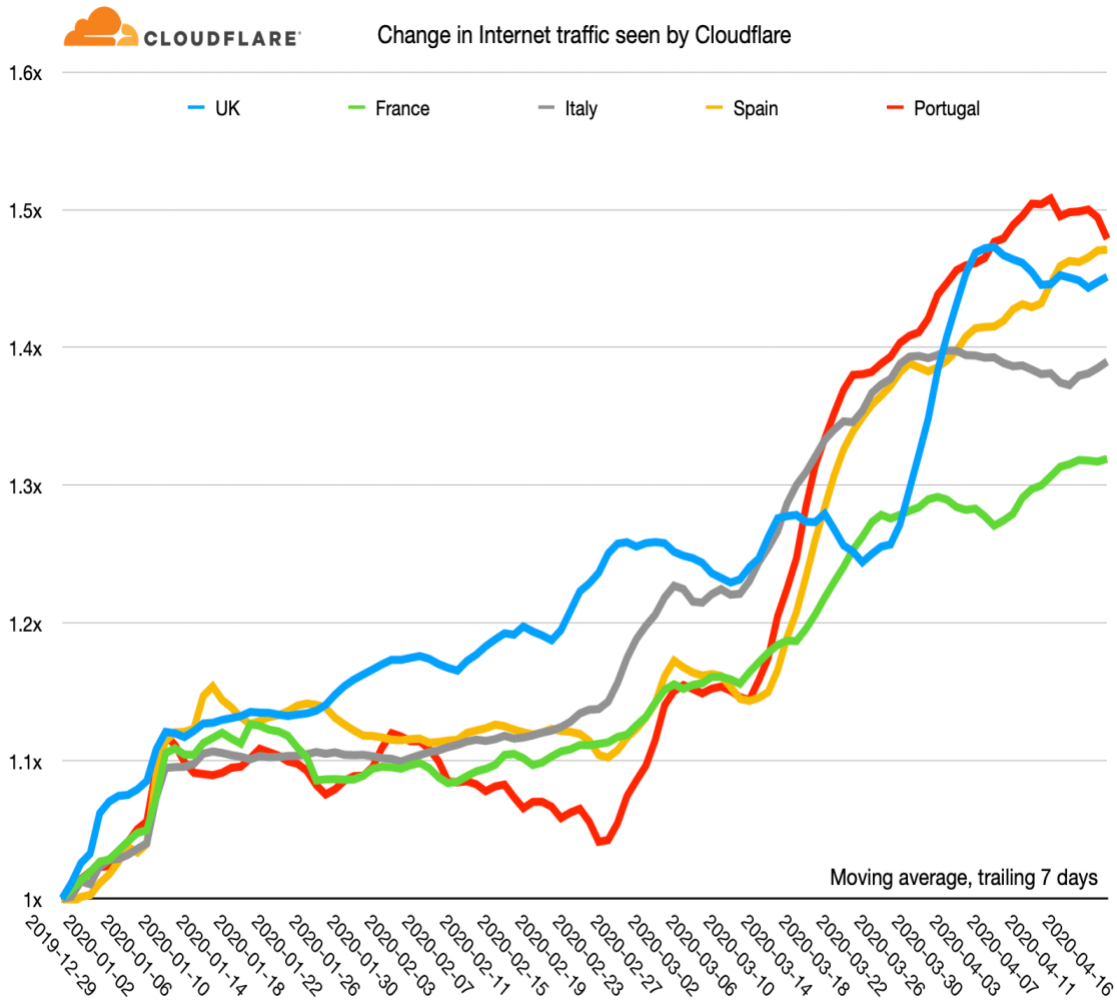

Figure 2 change in internet traffic seen by Cloudflare(Graham-Cumming, 2020)

According to Figure 2, internet traffic increased after the COVID-19 pandemic, and on the lockdown days, this traffic increased 1.5x more than normal days. According to this figure, it is easy to determine how digital devices and people dependent increased suddenly as everyone had to stay home and do remote work. Countries like the UK, with more active users, adapted to digital life and started their lockdown as soon as possible. The other countries officially cannot say this late traffic increase is because of the government infrastructure weakness, people's resistance or fewer digital devices, or fewer digital industries. According to Cloudflare (the biggest network company in the world), the data's essential part is that in the COVID-19 pandemic, the users suddenly increased and just businesses with good infrastructure stayed this way.

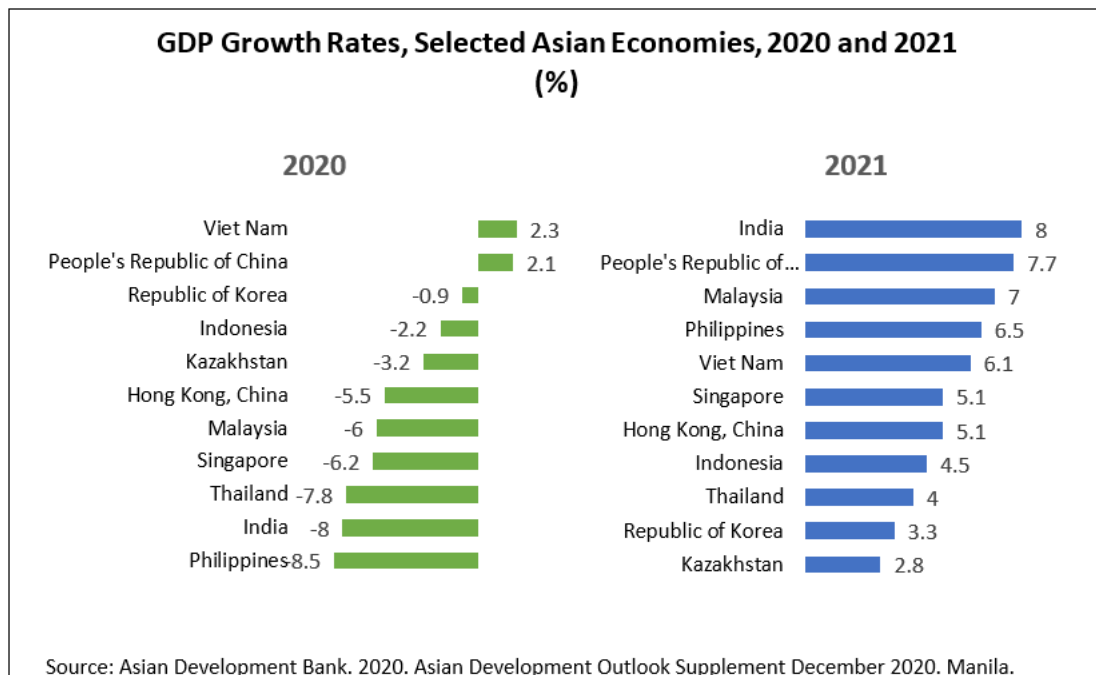

Figure 3 GDP Growth rate in COVID-19(Ginting, 2020)

As Cloudflare announced about traffic increasing in the COVID-19 pandemic, this digital transformation helped the country's economic growth. In contrast, in some situations, the countries grow up more than four times. India and China in this period had an incredible growth that India from -8% in 2020 grew up to 8% in 2021; the reason for this growth in these kinds of countries is that they are producers in most of the sectors and also they have a high population in the world that cause a high increase in the GDP (Figure 3).

DIGITAL INNOVATION AND COVID-19

During Covid-19 Pandemic, digital innovation helped the people and government. In addition, to help the economy, it helped to find sick people. Digital technologies in the covid-19 grow up fast as the market needs them and let the economy grow more in the digital technology sector. In this era, smartphone application companies increased in the market as the market in lockdown needs more interaction with smartphones. It was also producing the electric devices increased very fast because some people who had never bought digital technologies like smartphones, notebooks, and wearable gadgets had to buy them for work as remote(McGuirk et al., 2020). Artificial intelligence was developed and used for detecting Covid-19 patients; Also, it was used for remote surgeries due to the lack of medical staff during the pandemic. People mostly did their shopping with social media and online stores, that amazon had 44% growth in the first quarter of the lockdown. Most health companies started to

develop their digital technologies with artificial intelligence to make it an easy way to diagnose. Drones come to help the post for delivering packages and orders, and on the other hand, lets agriculture automate some features (Figure 4)

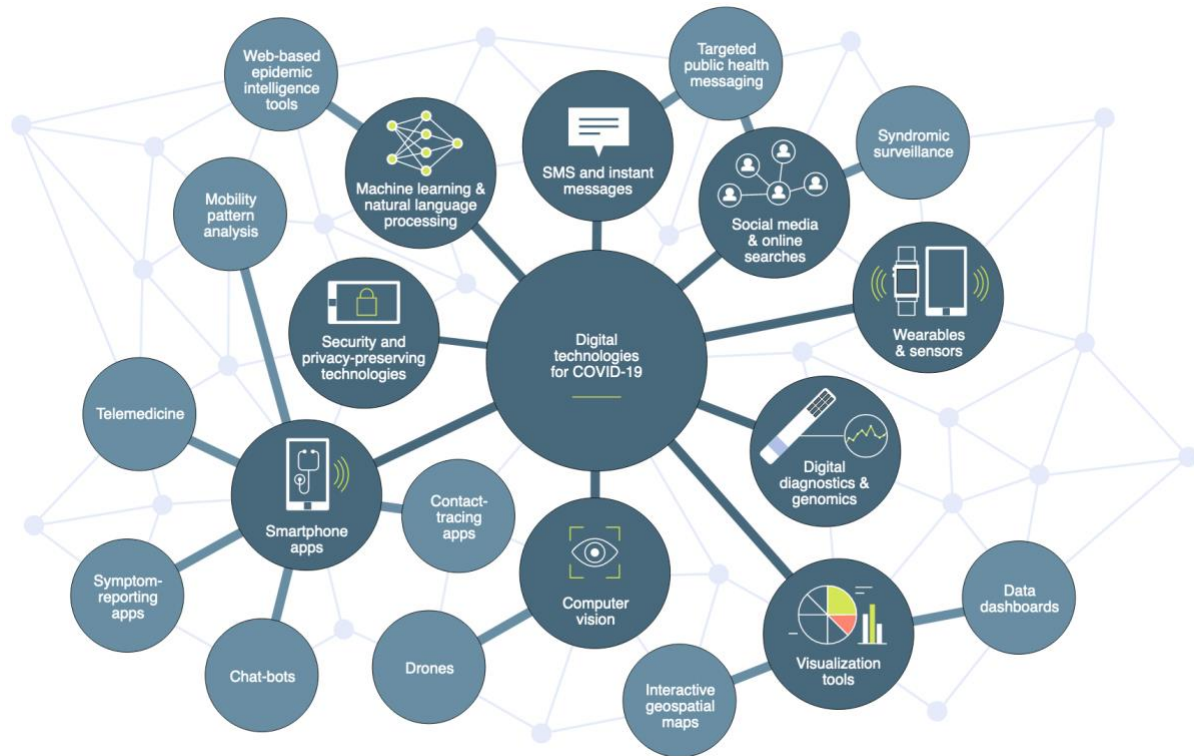
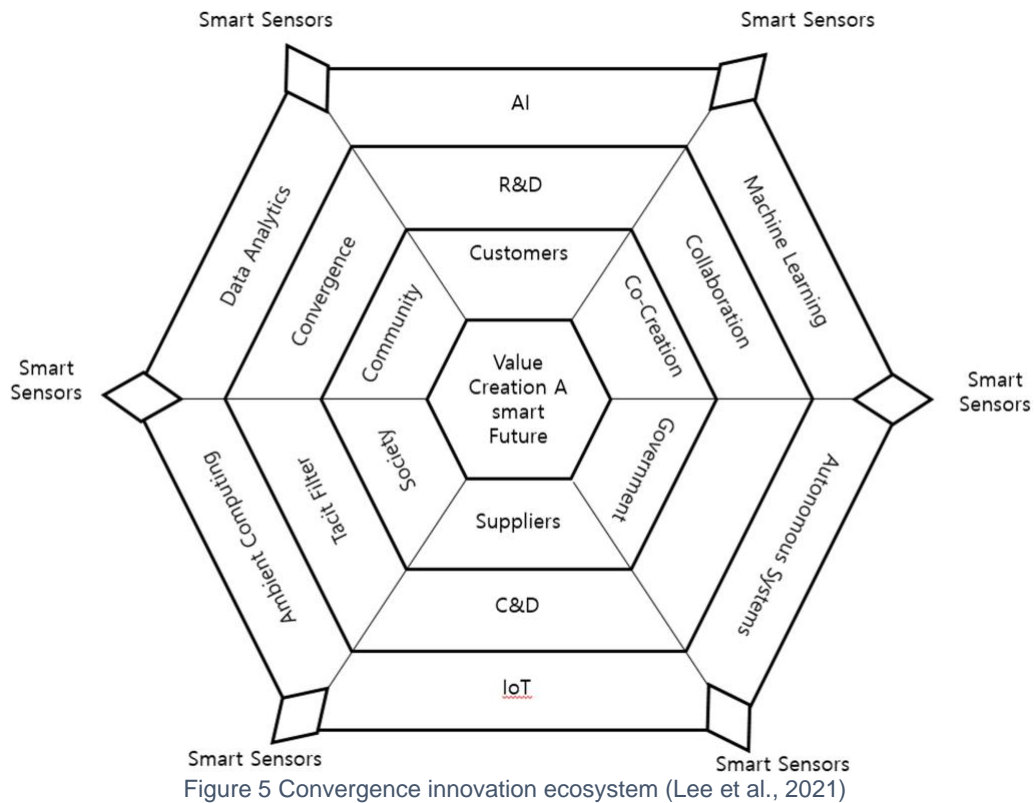

Figure 4 The interconnected digital technologies used in the public health response to COVID-19(Budd et al., 2020)

In digital innovation, value creation is the most critical part, while it should satisfy the customers, community, co-creation, government, and society. Each part of this market should study the market with some features in digital technology. The first and most important should fulfill customer needs; This will be done by each business's research and development(R&D) department, and collaborating more with customer needs can achieve the market's goal. On the other hand, in the customers part, Artificial Intelligence with analysis the customer behavior can be a significant hlp for the R&D. In all segments, digital innovation is the most significant support that Artificial Intelligence with machine learning collaborates with the co-creation, and government with autonomous systems can reduce the process of all government works and try to focus on the more important part. Furthermore, suppliers with the Internet of things can control the quality of all output and reduce the C&D (construction and demolition waste). It fits the Covid-19 pandemic that lets all parts of the world use digital technologies; on the other hand, it causes workers to lose their jobs (Figure 5).

CONCLUSION

Digitalization, innovation, and economy are three big titles for the world, and they work as watch gear, which means that without each other, they would be incomplete. The economy needs digitalization while digitalization needs innovation, and when the firms and government follow this critical, it will cause to improve the economy. Digitalization has too many aspects that the world can use, but on the other hand, it needs to be updated too. This update in digitalization can be done by innovation and help the digitalization to be accelerated by it. Digital innovation supports artificial intelligence, blockchain, organizational processes, products, and business models. In the Covid-19 Pandemic, these three gears worked perfectly together even though they had some problems as the crisis appeared suddenly. Digitalization before the Covid-19 pandemic was not essential, and also world did not see it as a priority for accelerating. However, in the pandemic and lockdown era, they tried to match digitalization to survive the world economy.

REFERENCE

- Afonasova, M. A., Panfilova, E. E., Galichkina, M. A., & Ślusarczyk, B. (2019). Digitalization in Economy and Innovation: The Effect on Social and Economic Processes. *Polish Journal of Management Studies*, 19(2), 22-32. doi:10.17512/pjms.2019.19.2.02
- Amankwah-Amoah, J., Khan, Z., Wood, G., & Knight, G. (2021). COVID-19 and digitalization: The great acceleration. *Journal of Business Research*, 136, 602-611. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.08.011>
- Amiri, H. (2022). Innovation management. In *Inter-Disciplinary Entrepreneurship And Innovation Studies* (Vol. 1, pp. 232). Turkey: Efe Akademi Yayınları.
- Budd, J., Miller, B. S., Manning, E. M., Lampos, V., Zhuang, M., Edelstein, M., . . . McKendry, R. A. (2020). Digital technologies in the public-health response to COVID-19. *Nature Medicine*, 26(8), 1183-1192. doi:10.1038/s41591-020-1011-4
- Bykovskaya, E., Kharchilava, G., & Kafiyatullina, Y. N. (2018). Modern trends of digitalization of innovation process. *UPRAVLENIE/MANAGEMENT* (in Russian), 6(1), 38-43.
- Ginting, E. (2020). Colossal economic pain accelerates digital transformation. Retrieved from <https://www.thejakartapost.com/academia/2020/12/17/insight-colossal-economic-pain-accelerates-digital-transformation.html>
- Gobble, M. M. (2018). Digitalization, Digitization, and Innovation. *Research-Technology Management*, 61(4), 56-59. doi:10.1080/08956308.2018.1471280
- Graham-Cumming, J. (2020). Internet performance during the COVID-19 emergency. Retrieved from <https://blog.cloudflare.com/recent-trends-in-internet-traffic/>
- Gromova, E., Timokhin, D., & Popova, G. (2020). The role of digitalisation in the economy development of small innovative enterprises. *Procedia Computer Science*, 169, 461-467. doi:<https://doi.org/10.1016/j.procs.2020.02.224>
- Khandii, O. (2019). Social threats in the digitalization of economy and society. Paper presented at the SHS web of conferences.
- Kravchenko, O. (2019). Digitalization as a Global Trend and Growth Factor of the Modern Economy. Paper presented at the SHS Web of Conference 65.
- Kumar, R. M. (2019). Impact of digitalization on economy in India: Review of literature. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, 4(5), 8-10.
- Lee, S. M., & Trimi, S. (2021). Convergence innovation in the digital age and in the COVID-19 pandemic crisis. *Journal of Business Research*, 123, 14-22. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.09.041>
- McGuirk, P., Dowling, R., Maalsen, S., & Baker, T. (2020). Urban governance innovation and COVID-19. *Geographical Research*, 59(2), 188-195. doi:10.1111/1745-5871.12456
- McKinsey&Company. (2020). McKinsey Digital and Strategy & Corporate Finance Practices How COVID-19 has pushed companies over the technology tipping point—and transformed business forever. Retrieved from <https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/how-covid-19-has-pushed-companies-over-the-technology-tipping-point-and-transformed-business-forever>
- Mentsiev, A. U., Engel, M. V., Tsamaev, A. M., Abubakarov, M. V., & Yushaeva, R. S. E. (2020, 2020). The Concept of Digitalization and Its Impact on the Modern Economy.
- Mostaghel, R., Oghazi, P., Parida, V., & Sohrabpour, V. (2022). Digitalization driven retail business model innovation: Evaluation of past and avenues for future research trends. *Journal of Business Research*, 146, 134-145. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.03.072>

- Nañez Alonso, S. L., Reier Forradellas, R. F., Pi Morell, O., & Jorge-Vazquez, J. (2021). Digitalization, Circular Economy and Environmental Sustainability: The Application of Artificial Intelligence in the Efficient Self-Management of Waste. *Sustainability*, 13(4), 2092. doi:10.3390/su13042092
- Olurinola, I., Osabohien, R., Ngozi Adeleye, B., Ogunrinola, I., Isaac Omosimua, J., & De Alwis, T. (2021). Digitalization and Innovation in Nigerian Firms. *Asian Economic and Financial Review*, 11(3), 263-277. doi:10.18488/journal.aefr.2021.113.263.277
- Pagani, M., & Pardo, C. (2017). The impact of digital technology on relationships in a business network. *Industrial Marketing Management*, 67, 185-192. doi:<https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2017.08.009>
- Rachinger, M., Rauter, R., Müller, C., Vorraber, W., & Schirgi, E. (2019). Digitalization and its influence on business model innovation. *Journal of Manufacturing Technology Management*.
- Sahabuddin, M., Muhammad, J., Yahya, M. H., Shah, S. M., & Kausar Alam, M. (2019). Digitalization, Innovation and Sustainable Development: An Evidence of Islamic Finance Perspective. *International Journal of Asian Social Science*, 9(12), 651-656. doi:10.18488/journal.1.2019.912.651.656
- Salimyanova, I. G., Novikov, A. A., Novikova, E. V., Lushchik, I. V., Savderova, A. F., Berezina, N. V., . . . Allalyev, R. (2019). Economy digitalization: Information impact on market entities. *Journal of Environmental Treatment Techniques*, 7(4), 654-658.
- Sareen, S., & Haarstad, H. (2021). Digitalization as a driver of transformative environmental innovation. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 41, 93-95. doi:<https://doi.org/10.1016/j.eist.2021.09.016>
- Serbulova, N., Morgunova, T., & Persiyanova, G. (2020). Innovations during COVID-19 pandemic: trends, technologies, prospects. *E3S Web of Conferences*, 210, 02005. doi:10.1051/e3sconf/202021002005
- Surungan, H. R., Dewi, S., & Anis, E. (2021). The Effect of Digitalization and Virtual Leadership on Organizational Innovation During the COVID-19 Pandemic Crisis: A Case Study in Indonesia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(10), 57-64. doi:10.13106/JAFEB.2021.VOL8.NO10.0057
- Wang, J., & Bai, T. (2021). How digitalization affects the effectiveness of turnaround actions for firms in decline. *Long Range Planning*, 102140. doi:<https://doi.org/10.1016/j.lrp.2021.102140>
- Yoo, Y. (2010). Digitalization and innovation. Retrieved from Institute of Innovation Research, Hitotsubashi University
- Zoltners, A. A., Sinha, P., Sahay, D., Shastri, A., & Lorimer, S. E. (2021). Practical insights for sales force digitalization success. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 41(2), 87-102. doi:10.1080/08853134.2021.1908144
- Джурабаев, О. (2020). О. Djurabaev Management is the foundation of the digitalization of the economy. *Архив научных исследований*.

Demografi ve Kültürün Girişimcilik Üzerindeki Etkisi

Ayşen AVCI^{1*}

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Girişimcilik ve Yenilikçilik A.B.D, Samsun

<https://orcid.org/0000-0002-0927-4791>
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7198301>
aysenu088@gmail.com

Araştırma Makalesi/Derleme

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 10/09/2022

Kabul tarihi: 17/09/2022

Online Yayınlanma: 30/09/2022

Anahtar Kelimeler

Demografi

Kültür

Girişimcilik

Göç

ÖZET

Yaşam biçimlerimiz ve sosyal statülerimiz yaşamımızın birçok alanında hayatımızı etkilemektedir. Cinsiyet, yaş, eğitim, gelir vb. gibi demografik özelliklerimizin iş hayatımızı şekillendirmemize etkisi büyük olmaktadır. Demografik özelliklerimizin yanında bulunduğumuz çevre ve sosyal hayatımız, geçmişten gelen aile yapımız, değerlerimiz ve inançlarımız da aynı şekilde iş hayatımıza yön vermede bize yardımcı olmaktadır. Bu nedenle çalışmada hayatımızın her alanında önemli olan demografik özelliklerimizin ve kültürel yapımızın girişimcilik üzerindeki etkisi incelenmektedir.

The Impact of Demography and Culture on Entrepreneurship

Research article/Reviews

Article History:

Received: 10/09/2022

Accept: 17/09/2022

Available online: 30/09/2022

Keywords:

Demography

Culture

Entrepreneurship

Migration

ABSTRACT

Our lifestyles and social statuses affect our lives in many areas of our lives. Gender, age, education, income, etc. Our demographic characteristics, such as these, have a great impact on shaping our business life. In addition to our demographic characteristics, our environment and social life, our family structure from the past, our values and beliefs also help us in directing our business life. For this reason, the effect of our demographic characteristics and cultural structure, which is important in every aspect of our lives, on entrepreneurship is examined in this study.

GİRİŞ

Düşük doğum oranları ve artan yaşam beklentisinin bir sonucu olarak, birçok Batılı ülke önemli bir demografik değişimin başlangıcını yaşamaktadır. Son 20 yılda nüfuslarının yaşlanması ve bu eğilimin önümüzdeki on yıllarda da devam etmesi muhtemel görülmektedir. Politika yapıcılar ve bilimsel çalışmalar, sosyal güvenlik sistemlerinin istikrarını etkilediği için demografik değişimin sonuçlarına büyük önem vermiş olmasına rağmen yaşanan nüfusun

girişimcilik ve ekonomik büyüme üzerindeki etkisi çok daha az ilgi çekmektedir (Bönte vd., 2017). Ancak ekonomik büyüme teşvik etmede girişimciliğin rolünden çok az kişi şüphe duymaktadır. Yeni iş yaratma olmadan, oyunun kurallarını değiştiren teknolojilerin ekonomik çevreye girebileceğini hayal etmek zor olmaktadır. Mevcut şirketler ürünlerini ve üretim tekniklerini modernize edebilmekte ve güncelleyebilmektedir. Ancak büyük yenilikler girişimcilik ve yeni şirketlerin oluşumu ile ilişkili olmaktadır (Liang vd., 2016). Bu nedenle demografik faktörlerin girişimcilik üzerindeki etkisini araştırmak önemli olmaktadır.

Yaşlanan ve küçülen bir işgücüne yönelik eğilimin, gelecekteki ekonomik kalkınma üzerindeki etkisi derin olabilmektedir. Burada odak noktası, yalnızca işgücü arzının değil, aynı zamanda işgücünün yaş yapısının da girişimcilik kanalıyla ekonomik performans üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceği ihtimali olabilmektedir. Bazı araştırmalar, Japonya'nın kayıp on yıllarını, 1990'lardan bu yana girişimcilik boşluğuna bağlamaktadır. Ama bu boşluğa ne sebep oluyor? Yaş yapısı burada vurgulanan cevap olarak karşımıza çıkabilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri gibi daha genç işgücüne sahip bir ülkedeki bir işçi, Japonya gibi daha yaşlı işgücüne sahip bir ülkedeki bir işçiden daha girişimci olabilmektedir (Liang vd., 2016). Aynı şekilde son yirmi yılda, birçok gelişmiş ülke nüfuslarının ortalama yaşlarında önemli artışlar yaşarken, birçok gelişmekte olan ülke olağanüstü nüfus artışı yaşadı. Nüfusun yaş dağılımındaki değişiklikler, bir ülkenin tasarruf kalıpları ve yenilik yapma kapasitesi gibi makroekonomik değişkenleri etkilediğinden, bunların girişimci faaliyetin çarpık kalıplarıyla sonuçlanması muhtemel olmaktadır. Bu durum da bireylerin girişimcilik faaliyetlerini etkilemektedir (Minniti, 2011).

Gelişmekte olan ve genç işletmelerin yüzdesi olarak ölçülen girişimcilik oranı, ülkeler arasında önemli ölçüde değişmektedir. Ülkeler arasında girişimcilik yaygınlığının önemli ölçüde farklı olmasının nedenleri hiçbir şekilde basit olmamaktadır. Daha önce, girişimci faaliyet seviyelerindeki çeşitliliği anlamaya çalışan çoğu araştırmacı, ekonomik koşulların karşılaştırmalı analizini kullanmaktadırlar (Acs vd., 1994; Blanchflower, 2000; Evans ve Leighton, 1989; Elam ve Terjesen, 2010; Sternberg ve Wennekers, 2005). Ancak ekonomik değişkenler, girişimcilik faaliyetindeki farklılıkların sadece bazılarını açıklayabilmekte ve önemli bir kısmı açıklayamamaktadır. Bunun nedeni, özellikle girişimcilik faaliyetlerinin tartışmasız biçimde sosyal ve kültürel normlar ve değerlere gömülü olmasından kaynaklanmaktadır (Hechavarría, 2015; Granovetter, 1985). Bu nedenle çalışmada, demografik faktörler kadar kültür faktörünün de girişimcilik üzerindeki etkisini araştırmak önemli olmaktadır.

Davranışsal bir bakış açısından, bir dizi tanım, girişimciyi gerçekleştirilen algılanan işlevlere göre tanımlamaktadır. Schumpeter (1960), girişimciyi üretimin koordinatörü ve değişimin faili ('yaratıcı yıkım') olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle girişimci yenilikçilik bir kişilik olarak ifade edilmektedir. Kirzner (1973) ise girişimciyi öncelikle değişimi başlatan biri olarak değil, karlı fırsatları tespit ederek değişime uyum sağlamayı kolaylaştıran biri olarak tanımlamaktadır. Knight (1921) fırsatların kullanılmasına bağlı belirsizlik olarak girişimciyi tanımlarken Schultz (1975) girişimciyi ekonomik bir dengesizliği algılayabilen, niteliklerini değerlendirebilen ve harekete geçmeye değer bulunursa kaynaklarını yeniden tahsis edebilen kişi olarak tanımlamaktadır (Naudé, 2008). Girişimciliğin tanımına bakacak olursak, Hitt vd. (2001) girişimciliği, mevcut firmalardaki yönetim fonksiyonunun bir parçası olarak görülebilmekte ve firmanın karşılaştığı zorluklara yaratıcı ve yeni çözümler üretilmesi olarak tanımlamaktadır (Naudé, 2008).

Genç bir toplum, gençlerin girişimcilik için gerekli becerileri edinmeleri için daha fazla fırsat sağlamaktadır. Gençlik faktörünün, becerilerin iş başında ve yalnızca öğrenme ortamı uygun olduğunda kazanıldığına dair iki önemli öngörü üretilmektedir. Birincisi, girişimciliğin yaşla ilişkisi ters u şeklinde olmaktadır. Çoğu gençlerin gerekli insan sermayesi olmamakta ve çok yaşlılar gençliğin avantajlarını kaybetmektedir. İkinci tahmin, demografiyi doğrudan girişimcilikle ilişkilendirmektedir Kohort boyutunun zamanla küçüldüğü bir ülkede işçilerin girişimci olma olasılığı daha düşük olmakta, yaşlanan bir ülkede üst düzey çalışanların oranı daha yüksek olmaktadır. Bu da küçük çalışanların terfilerini yavaşlatmaktadır. Sonuç olarak, insan sermayesi genç işçiler için daha yavaş birikmektedir çünkü girişimcilik becerileri üretimine en uygun pozisyonlarda olmak için daha uzun süre beklemek zorunda olmaktadır. Genel olarak, kararlı durumda, her yaştaki işçi, iş kurmak için gereken insan sermayesinden daha azına sahip olmakta ve girişimcilik bastırılmaktadır (Liang vd., 2014).

Her insan, başlangıçta bireyin beklenen yaşam süresini ve zekasını belirleyen cinsiyet, ırk veya sağlık gibi belirli doğuştan gelen biyolojik özelliklere sahip olmaktadır. Temel, sosyalleşme, eğitim, işbaşı eğitimi ve tıp gibi bu özelliklerin yanı sıra edebiyat, müzik ve sanatta kültürel eğitim bireyin birikimlerine katkıda bulunmaktadır insan sermayesi (Becker 1964). Bu insan sermayesi stoku, doğduğu temel özelliklerle birlikte, bireyin marjinal üretkenliğini, sağlığını ve yumuşak becerilerini yani sorumluluk, dürüstlük veya özyönetim gibi kişisel nitelikleri takım oyuncusu veya lider olmak gibi kişilerarası niteliklerin yanı sıra ömür boyu etkilemektedir (Bönte vd., 2007). Bu nedenle bireylerin yaş, göç ve eğitim içeren demografik özelliklerin girişimcilik üzerindeki etkilerini incelemek gerekmektedir (Thakur vd., 2008)

Yaş

Bir insan sermayesi stoku göz önüne alındığında, Minniti (2006), bireyin riskten kaçınmasına ve girişimci olma eğiliminin yaşla birlikte azaldığı yaşam boyu zaman iskontosuna odaklanan teorik bir model ortaya koymaktadır. Her birey yalnızca belirli bir süre yaşadığı için zamanın fırsat maliyetinin yaşla birlikte arttığını savunmaktadırlar. Eğer zaman sınırlayıcı bir kaynak olarak ele alırsak, bireyin gelecekteki gelirine eklenen zaman iskonto oranı zamanla artacaktır (Lévesque ve Minniti, 2006). Bu durumla yakından ilişkili bir çalışma olan Van Praag ve Booij (2003) çalışmalarında yaşla birlikte riskten kaçınmanın azaldığını, buna karşın zaman iskontosunun arttığını bulmuşlardır. Bir yandan yaşlı insanlar daha yerleşik olmakta bu nedenle daha fazla risk alabilmektedirler. Öte yandan bakıldığında insanlar daha temkinli ve daha az risk almaktadırlar (Van Praag ve Booij, 2003). Bu ters ilişki hem riskten kaçınma hem de zaman iskontosunun sadece orta derecede etkiye sahip olduğu bireyin hayatında optimal bir dönem olduğunu göstermektedir. Uygun bir insan sermayesi stoğu ile birlikte bu dönem, girişimciliğin “altın çağı” olabilmektedir (Bönte vd., 2007).

Riskli girişimci geliri ile risksiz ücretli emek arasındaki denge yaşa göre değişmekte ve sonuç olarak, girişimci olma olasılığı, değerlendirildiği yaşa bağlı olmaktadır. Bireyler yaşlandıkça hem kişisel kaynaklar hem de ücretler artma eğiliminde olmaktadır. Zenginlik ve deneyim arttıkça, bireyler potansiyel yeni işlerini finanse etmek ve yönetmek için daha donanımlı hale gelmektedirler. Bu da girişimcilik geliriyle ilişkili riski azaltmakta ve girişimcilik faaliyetini nispeten daha çekici hale getirmektedir (Jovanovic, 1994). Bununla birlikte, bireyler yaşlandıkça ücretleri de artar, bu da girişimcilik faaliyetinden elde edilen riskli getiriye nispeten daha az çekici hale getirmektedir. Bu nedenle, birey yaşlandıkça girişimci olma olasılığı kritik bir eşik yaşına kadar artmakta ve sonrasında düşmeye başlamaktadır (Lévesque ve Minniti, 2011).

Göç

Göç terimi, insanların bir coğrafi bölgeden diğerine hareketini belirtmek için kullanılmaktadır. Göçler; iç göç, bölgeye göç, dış göç ise bölge dışına göç olmak üzere 4'e ayrılmaktadır. Geçici göç ise, insanların yeni bölgeye yerleşme niyetiyle değil, kısa süreli göç etmesiyle alakalı olmaktadır. Aşağıdaki Tablo 1 bunu özetlemektedir.

Tablo 1. Göç türleri

Yerel	Geçici	İç göç
	Geçici olmayan	Dış göç
Ulusal	Geçici	İç göç
	Geçici olmayan	Dış göç
Uluslararası	Geçici	İç göç
	Geçici olmayan	Dış göç

Thakur vd., 2008

Göç, girişimcilik olgusunu inceleyen bilim insanları tarafından uzun süredir girişimcilikle ilişkilendirilmiştir. Göç ve girişimcilik arasındaki ilişkiyi araştırmak için çok sayıda çalışma yapılmıştır (Gershon, 2000; Light ve Bhachu, 1993). Amerika, Avustralya, Kanada, İsrail ve diğerleri gibi modern uluslar, göçmen nüfusun çabaları sonucunda inşa edilmiştir. Dolayısıyla, girişimcilik ticari faaliyet açısından tanımlanırsa, o zaman iç göç, girişimciliğin güçlü ortak ilişkilerinden biri olmuştur. Genel olarak göçmen grupları aynı kapasitede girişimcilik güdüsü sergilememiştir. Bununla birlikte, dünyaya bakarsak, iç göç ve girişimcilik arasındaki olumlu ilişkide çok az istisna var olmaktadır. Örneğin Afrika kökenli Amerikalılar girişimcilik faaliyetlerini yürütmeye o kadar başarılı olamamışlardır (Bates, 1996). Yani bir kişinin girişimci olması için yalnızca göçmen statüsünün yeterli olmadığı görülmektedir. Göçmen ağının gücü, göçmen ağı arasındaki bilgi paylaşımı, ağı büyüklüğü gibi göçmenlerin girişimcilik faaliyetlerini etkileyen başka faktörler de girişimcilik faaliyetlerinin olumlu şekillenmesinde etkili olmaktadır (Thakur vd., 2008).

Göçmen nüfus, özellikle azınlıkta olduğunda dezavantajlı bir konumda olmakta ve bu nedenle normal hareketlilik yolları bu nüfus için engellenmektedir (Hagen ve diğerleri, 1962). Göçmen nüfus genellikle zayıf eğitime, zayıf dil becerilerine ve kültürel değerler ve yerel bilgi anlayışına sahip olmamaktadır (Barrett ve Jones, 1996). Girişimciler, işletmenin yaratılmasına yol açan çok ve uzun saatler çalışarak dezavantajları telafi etmeye çalışmaktadırlar. Dezavantajlı konumu nedeniyle, göçmen nüfustaki üyeler de birbirleriyle daha güçlü bağlar geliştirmektedir. Bağlar, göçmen nüfusun sağladığı sosyal sermayeye erişmeye ve onu kullanmaya yardımcı olmaktadır (Aldrich ve Waldinger, 1990). Bağlar sadece fırsatların belirlenmesi için değil, aynı zamanda girişimcilik için fırsatların geliştirilmesi için de avantajlı olmaktadır. Bu bağlar önemli fikirler, fırsatlar, finans ve insan kaynakları kaynağıdır (Honig, 1998). Dolayısıyla, engellenen hareketlilik ve mevcut sosyal sermaye, göçmen girişimcilik bağlamında önemli kavramlar olmaktadır. Yani tüm bunlardan anlaşılacağı üzere tek başına göç girişimcilik için yeterli olmamaktadır (Thakur vd., 2008).

Eğitim

Eğitim, insan yeteneklerini sağlamann kurumsal yolu olarak ifade edilmektedir. Eğitim, başarılı yeni girişimler yaratmak için kullanılabilir yetkinlikler oluşturmada insanlara yardımcı olmaktadır. Yükseköğretimin yeteneklerin geliştirilmesinde özel bir rolü vardır çoğu yüksek teknoloji girişimi, yüksek öğrenim kurumları aracılığıyla geliştirilebilecek yetenekler gerektirdiğinden, bu özellikle yüksek teknoloji girişimciliği için geçerli olmaktadır (Thakur, vd., 2008; Cooper ve Bruno, 1977). Özellikle, girişimcilik eğitiminin rolü, insanların girişimci tutumlarını artırmanın anahtar araçlarından biri olarak gösterilmektedir (Potter 2008). Bu nedenle, eğitim potansiyel girişimcilerin daha fazla insanın bu kariyer seçeneği hakkında bilgi sahibi olmasını ve ilgilenmesini sağlamak ve gelişmekte olan girişimcilerin (daha fazla insanın yeni bir girişim başlatmaya çalışmasını sağlamak) arzını artırmak için oldukça umut verici olarak kabul edilmiştir.

Ancak, bireyin bir girişim başlatma kararını belirleyen değişkenler üzerinde anlaşma eksikliği olmaktadır Bilişsel yaklaşımlar son zamanlarda büyük ilgi grmştir (Baron 2004; Krueger 2003). Bunların arasında girişimci niyete çok dikkat edilmiştir (Autio vd., 2001; Kolvereid 1996). Ancak kişilik özelliklerinin veya demografik özelliklerin açıklama kapasitesi hala dikkate alınmaktadır (Mazzarol vd., 1999; Rauch ve Frese 2007; Wagner; Sternberg 2004). Bu nedenle, bir firma kurmaya yönelik kişisel kararın şekillenmesinde hangi unsurların en etkili rolü oynadığını netleştirmeye ihtiyaç vardır. Bu durumda daha etkili bir eğitim daha başarılı girişimcilik faaliyetlerine olanak sağlayacaktır (Linan vd., 2005).

KÜLTÜR VE GİRİŞİMCİLİK

Kültürün girişimcilik üzerindeki etkisi, otuz yılı aşkın bir süredir bilimsel ilgiyi sürdürmüştür. Araştırmacılar, ulusal, bölgesel ve kurumsal kültürlerin yeni girişim yaratma, inovasyon ve risk alma yoluyla servet yaratma üzerindeki etkisini araştırmaktadırlar. Örgüt araştırmacıları, birden fazla ülkeden gelen verileri kullanarak ve çeşitli araştırma yöntemleri uygulayarak kültürel değişkenler ile girişimci davranış ve sonuçlar arasındaki ilişkiyi araştırmaktadır. Önemli ilerleme kaydedilmiş olsa da kültürün önemli bileşenlerinin ve tezahürlerinin ve girişimcilik sonuçları üzerindeki olası etkisinin henüz keşfedilmediğine inanılmaktadır (George ve Zahra , 2002). Bu çalışmada kültür ve girişimcilik arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Hem kültürün hem de girişimciliğin geniş bir tanımı olmaktadır. Kültür, bir ulusun, bir bölgenin veya bir organizasyonun kalıcı değerlerine atıfta bulunmak için kullanılmaktadır. Girişimcilik, toplumların, bölgelerin, organizasyonların veya bireylerin zenginlik yaratmak için iş fırsatlarını tanımladığı ve takip ettiği eylem ve süreç olarak tanımlanmaktadır (George ve Zahra, 2002).

İnsanların ya işçi ya da girişimci olduğu bir meslek seçimi modeli vardır. İşçi olanlar garantili bir ücret için çalışmakta, girişimci olanlar ise riskli ticari faaliyetlerde bulmaktadırlar. Bireyler gelir riski konusunda tarafsız olmakta, ancak riskli bir teknolojiden beklenen getiriye ilişkin algıları kültürel aktarımla şekillenmektedir. Özellikle, beklenen iş kazançları, bir teknoloji anlayışına, zamanla birikebilecek bir uzmanlığa bağlı olmaktadır (Jovanovic ve Nyarko, 1996). İnsanlar, girişimci mi yoksa işçi mi olacağına ilişkin beceriler ve öznel tercihler bakımından farklılık göstermektedirler. Bunlar yetiştirilme, sosyalleşme ve mesleki deneyim yoluyla kazanılmaktadır (Bisin ve Verdier, 2000). Ebeveynler, çocuklarının kendilerine benzer meslekleri seçmesini tercih etmekte ve buna bağlı olarak onlara mesleğe özgü insan sermayesi aşılama çalışmaktadırlar. Örneğin, girişimci ebeveynler, girişimciliği daha ödüllendirici olarak algırlar ve kendi iş alanlarında uzmanlık kazanmış olduklarından, bu insan sermayesini çocuklarına aktarmaya çalışırlar. Benzer şekilde, ücretli çalışan ebeveynler, çocuklarına, onları ücretli çalışmaya yatkın hale getiren insan sermayesi bağışlayabilmektedirler. Bu tür aile içi kültürel telkinler hatalı olmaktadır. Başarısız olduğunda, çocuk aktif popülasyonun rastgele seçilmiş bir üyesinin özelliğini özümsemektedir. Her iki durumda da iki meslekteki çocukların beşeri sermayesi, ekonomik olarak aktif hale geldikleri zamana göre belirlenmektedir. Daha sonra, aşılandıkları mesleğe girip girmemeyi seçmektedirler. Beşeri sermayenin ve değerlerin kültürel aktarımının karşılıklı etkileşimi, girişimci hatlarda iş uzmanlığı birikimi ve yeni teknolojilerin tanıtılması girişimcilik başarısı üzerinde etkili olmaktadır (Chakraborty vd., 2014).

Kültür, bir dizi paylaşılan değerler, inançlar ve beklenen davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Herbig, 1994; Hofstede, 1980). Derinlemesine gömülü, bilinçsiz ve hatta irrasyonel paylaşılan değerler, siyasi kurumları olduğu kadar sosyal ve teknik sistemleri de şekillendirmekte ve bunların hepsi aynı anda değerleri ve inançları yansıtmakta ve güçlendirmektedir. Kültürel değerler, bir toplumun risk alma ve bağımsız düşünme gibi girişimci davranışları arzu edilir olarak görme derecesini göstermektedir. Bu tür davranışlara değer veren ve onları ödüllendiren kültürler, radikal yenilik geliştirme ve sunma eğilimini teşvik ederken, uyumluluğu, grup çıkarlarını ve gelecek üzerinde kontrolü güçlendiren kültürlerin risk alma ve girişimci davranış göstermesi olası olmamaktadır (Hayton vd., 2002; Herbig ve Amp; Miller, 1992; Herbig, 1994; Hofstede, 1990).

Kültür, girişimciliği iki ana mekanizma yoluyla etkileyebilmektedir (Davidsson, 1995). Birincisi, destekleyici bir kültür, sosyal meşruiyete yol açacak, girişimcilik kariyerini bu kültürde daha değerli ve sosyal olarak tanınacak, böylece uygun bir kurumsal ortam yaratacaktır. Bu nedenle, kişisel inanç ve tutumlarından bağımsız olarak daha fazla insan girişim başlatmaya çalışacaktır (Etzioni, 1987). İkincisi, girişimcilik yanlısı değerleri ve düşünce kalıplarını paylaşan bir kültür, daha fazla bireyin girişimcilikle tutarlı psikolojik özellikler ve tutumlar göstermesine yol açacaktır (Fernández vd., 2009; Krueger, 2003). Böylece daha fazla insan girişimci olmaya çalışacaktır (Mcgrath vd., 1992; Thomas, 2001). Bu anlamda, Bir toplumda girişimciliğe yüksek bir değer biçilmesinin, bireylerde daha olumlu tutum ve niyetlere yol açacağı öne sürülmektedir (Krueger ve Carsrud, 1993; liñán vd., 2011). Alternatif olarak, bir girişim başlatmaya çalışanların “uyumsuz” bireyler olduğu da iddia edilmektedir. Yani, bir ülkenin kendine özgü kültürel özelliklerinden bağımsız olarak, baskın kültürel değerleri paylaşmayan insanlar, memnun olmayan bireyler girişimcilik yolunu deneyeceklerdir (Hofstede vd., 2004).

SONUÇ

Bu çalışmada, girişimcilik faaliyetinde kültür ve demografik yapıların etkisi literatür taraması yapılarak araştırılmıştır. Literatüre bakıldığında Serrano (2014) çalışmasında, ekonomik kalkınma, girişimcilik faaliyeti ve kültürel değerler arasındaki ilgili etkileşimlerin varlığının kanıtlarını göstermiştir. Yaptığı araştırma sonucunda bireyin kültürel özelliklerinin girişimcilik faaliyetini anlamlı bir şekilde etkilediğini bulmuştur. Hayton ve ark. (2002), çalışmasında benzer şekilde kültürün girişimcilik üzerinde etkili olduğunu göstermiştir.

Chakraborty vd. (2014) Beşeri sermayenin nesiller arası kültürel aktarımının bir modelini kullanan makalesinde, kültürün ve ekonomik kalkınmanın evrimini incelemiştir. Makaleye

göre, riskten bağımsız bireyler, beklenen getirisi iş uzmanlığına bağlı olan bir işi yürüten veya garantili bir ücret karşılığında çalışan iki meslekten birinde çalışmaktadır. Girişimcilikte ebeveynin karşılaştırmalı üstünlüğü, çocuklara maliyetli ancak kusurlu, aile içi eğitim yoluyla kültürel olarak aktarılmaktadır. Bu insan sermayesi meslek seçimini belirlemekte ve belirli bir meslekteki deneyim, aynı zamanda nesiller arası aktarımı etkileyen mesleki bir önyargıyı da beraberinde getirmektedir. Yani makaleye göre yine girişimcilik ile kültür arasında pozitif bir etki söz konusu olmaktadır. George ve Zahra (2002) da benzer şekilde girişimcilik ve kültür üzerinde yaptığı çalışmada ikisi arasında anlamlı ilişki olduğunu bulmuştur.

Girişimcilik ve demografi üzerinde yapılan çalışmalara baktığımızda Bönnte vd. (2007)'nin sonuçları, bilgi temelli (ileri teknoloji) imalat sanayilerindeki iş kurucularının belirli yaş gruplarından çıktığı varsayımları için dolaylı ampirik kanıtlar sunmaktadır. Çalışmaya göre bir bölge nüfusunun yaşlanmasına bağlı olarak bu fraksiyondaki azalma, bir bölgedeki start-up sayısı üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. Ayrıca, bir bölgenin çalışma yaşı dağılımındaki değişikliklerin, bilgiye dayalı (yüksek teknoloji) imalat sanayilerindeki start-up sayısı üzerinde etkisi olduğunu, ancak diğer sektörlerdeki start-up sayısının o kadar etkilenmediği bulunmuştur. Özellikle, yenilikçi girişimci olma eğiliminde çifte bir zirve görülmektedir. 20–30 yaş aralığındaki bireylerin ve 40–50 yaş aralığındaki bireylerin oranlarındaki artış, ileri teknoloji start-uplarının sayısını olumlu yönde etkilemektedir. Yaşın yanı sıra demografik faktörlerden göç ve eğitimin de girişimcilik üzerindeki etkisini araştıran Thakur vd. (2008) çalışmasında, demografik özellikler ile girişimcilik arasında olumlu bir ilişkinin olduğunu bulmuştur.

Linan vd. (2011) çalışmasında demografik özelliklerden eğitim ile girişimcilik arasındaki ilişkiyi incelemiş ve bunun sonucunda girişimcilik ile eğitim arasında olumlu bir etkinin olduğunu ancak girişimcilik faaliyeti için eğitimin yeterli olmadığını ortaya çıkarmıştır. Deh vd. (2013) ise çalışmasında demografik ve sosyo-ekonomik değişkenlerin öğrenciler arasında girişimcilik niyetinin önündeki engellerin algısını önemli ölçüde etkilediğini bulmuştur. Demografik değişkenlerden yaş, bölge, din, çalışma durumu, babanın çalıştığı sektör, annenin çalıştığı sektör ve katılımcıların tercih ettikleri istihdam sektörü Öğrencileri girişimci olmaya teşvik etmeyi amaçlayan politikalar, demografik temelli engeller mevcut olduğundan, bu bulguları dahil ederek engellerin kaldırılmasına odaklanılmıştır. Kısaca Deh vd. (2013)'ün de yaptığı çalışma demografi ile girişimcilik arasındaki bağlantıyı destekler niteliktedir.

Literatüre bakıldığında girişimcilik ile bireyin içinde bulunduğu kültür ile demografik özelliklerinin girişimcilik üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

ÖNERİLER

• Çalışma, nitel araştırma yöntemi ile yapılmıştır. Gelecek çalışmalarda nice araştırma yöntemi kullanılarak araştırma yeniden yapılarak daha geniş sonuçlar elde edilebilir.

• Çalışmada demografik özelliklerde yaş, göç ve eğitim faktörleri kullanılmış ve genelleme yapılmıştır. Daha geniş araştırma için bu faktörler genişletilerek çalışma yeniden yapılabilir.

• Çalışmada kültür tek boyutlu olarak ele alınmıştır. Kültürler arası farklılıkların girişimcilik üzerindeki etkisi araştırılabilir.

• Araştırmada sadece sonuçlara odaklanılmış etkilerin nedenleri araştırılmamıştır. Gelecek çalışmalarda kültür ve demografik özelliklerin etkileme nedenleri üzerinde durularak yeniden çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

Acs, Z. J., Audretsch, D. B., & Feldman, M. P., 1994. Spillovers and innovative activity. *Managerial and Decision Economics*, 15(2): 131–138.

Blanchflower, D. G., 2000. Self-Employment in OECD countries. *Labour Economics*, 7(5): 471–505.

Bönte, W., Falck, O., & Heblich, S., 2007. Demography and Innovative Entrepreneurship. 1-45.

Chakraborty, S., Thompson, J. C., & Yehoue, E. B., 2016. The culture of entrepreneurship. *Journal of Economic Theory*, 163: 288-317.

Deh, I. Y., Asuamah, S. Y., & Agyemang, I. K., 2013. The link between demographics and perceive barriers to entrepreneurship. *Journal of Small Business and Entrepreneurship Development*, 1(1): 42-50.

Elam, A., & Terjesen, S., 2010. Gendered institutions and cross-national patterns of business creation for men and women. *European Journal of Development Research*, 22(3): 331–348.

Evans, D. S., & Leighton, L. S., 1990. Some empirical aspects of entrepreneurship. In *The Economics of Small Firms*. 79–99.

Fernández-Serrano, J., & Liñán, F., 2014. Culture and entrepreneurship: The case of Latin America. *Innovar*, 24: 169-180.

George, G., & Zahra, S. A., 2002. Culture and its consequences for entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 26(4): 5-8.

Granovetter, M., 1985. Economic action and social structure: The problem of embeddedness. *American Journal of Sociology*, 91: 481–510.

Hayton, J. C., George, G., & Zahra, S. A., 2002. National culture and entrepreneurship: A review of behavioral research. *Entrepreneurship theory and practice*, 26(4): 33-52.

Hechavarría, D. M., 2016. The impact of culture on national prevalence rates of social and commercial entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 12(4): 1025-1052.

Kirzner, I., 1973. *Competition and Entrepreneurship*. Chicago. Univ.

Liang, J., Wang, H., & Lazear, E. P., 2018. Demographics and entrepreneurship. *Journal of Political Economy*, 126(1): 140-196.

Liñán, F., Rodríguez-Cohard, J. C., & Rueda-Cantuche, J. M., 2011. Factors affecting entrepreneurial intention levels: A role for education. *International entrepreneurship and management Journal*, 7(2): 195-218.

Minniti, M., & Bygrave, W., 2001. A dynamic model of entrepreneuria learning. *Entrepreneurship Theory And Practice*, 25(3): 5-16.

Naudé, W., 2013. *Entrepreneurship and Economic Development*, 1-48.

Schumpeter, J. A., 1960. 1961. *The theory of economic development*. Redvers Opie.

Sternberg, R., & Wennekers, S. (2005). Determinants and effects of new business creation using global entrepreneurship monitor data. *Small Business Economics*, 24(3): 193–203.

Thakur, M. K., Chittoor, R., & Perumal, S., 2009. Demographics and entrepreneurship: Evidence from Germany and India. In *Sustaining Entrepreneurship and Economic Growth* (99-109), New York, NY.

Thurik, R., & Dejardin, M. A. F. G., 2011. The impact of culture on entrepreneurship. *The European Business Review*, 1(2): 57-59.

Polis Okulu Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma

Hakan ŞEN^{1*}

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Girişimcilik ve Yenilikçilik A.B.D, Samsun

<https://orcid.org/0000-0002-5092-7416>
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7198457>
senhkn87@gmail.com

Araştırma Makalesi/Derleme

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 12/09/2022

Kabul tarihi: 20/09/2022

Online Yayınlanma: 30/09/2022

Anahtar Kelimeler

Yenilikçilik

Bireysel Yenilikçilik

Ar-Ge

Mesleki Profesyonellik

ÖZET

Yenilikçilik, hem bireylerin yeniliği hazmetme süresince, hem de yeniliklere karşı alınan tavırları veya bu yaklaşımları kişisel açıdan değerlendirildiğinde; bireylerin yenilikçiliğe bakış açıları, toplumsal, kültürel değerleri ve küresel özellik taşıyan yaşamsal faaliyetlerini sürdürdükleri ortamlarında, karşılaştıkları farklılıklar ile sağlıklı ve dengeli bir süreç yaşamaları bakımından önem arz etmektedir. Bireysel yenilikçilik, bir yeniliği özümsemek, geliştirmek ya da uyum içinde faaliyete geçirmek olarak ifade edilmektedir. Bu çalışmada, Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü öğrencilerinin, yenilikçi, gelişime açık beceri ve yetenekleri doğrultusunda, mesleki karakterlerini oluşturmalarına katkıda bulunmak, mesleki faaliyetlerini sürdürürken problemlerin nedenlerinin belirlenmesinde hızlı ve pratik karar verebilme ve sorun çözme yeteneklerinin geliştirilmesi ile birlikte polislik mesleğine duyulan saygının artmasını, mesleki ve kişisel hatalarının önüne geçilmesini sağlamak amacıyla yenilikçi ve araştırmacı yönlerinin daha profesyonel ve ileri düzeyde oluşmasına zemin sağlamak amacıyla meslek öncesi bireysel yenilikçilik düzeylerinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma, Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu'nda eğitim gören, 416 öğrenci ana kütleyi oluşturmakla birlikte, %95 güven aralığı minimum 200 olacağı hesaplanmış, çalışmaya 375 öğrenci katılmış, 6 öğrencinin verdiği cevaplar geçersiz sayılmıştır. Araştırma sürecinde, yöntem olarak nitel araştırma yöntemi olan bireysel yenilikçilik ölçekli anket ile kişisel bilgiler formundan elde edilen bilgilerden yararlanılmıştır. Bu bilgiler vasıtasıyla veriler, SPSS 21.0 analiz programı kullanılarak, dijital ortamda saklanmış ve bağımlı değişkenler baz alınarak analize tabi tutulmuştur. Analizlere bakıldığında; bireysel yenilikçilikte, yaş, ailenin (anne-baba) eğitim durumu, ailenin gelir durumu, ailede devlet memuru olup olmadığı, ailede girişimci olup olmadığı, mezun olunan lise türü, girişimcilik eğitimi alıp almamaları, mesleki yenilik eğitimine katılıp katılmamalarına göre istatistiksel açıdan incelendiğinde farklılıklar olduğu ve öğrencilerin, Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin “Sorgulayıcı” seviyede olduğu tespit edilmiştir

A Study on Individual Innovation Levels of Police School Students

Research article/Reviews

Article History:

Received: 12/09/2022

Accept: 20/09/2022

Available online: 30/09/2022

Keywords:

Innovation

Individual innovation

R&D

Professional professionalism

ABSTRACT

Innovativeness, both during the process of individuals' absorption of innovation, and when their attitudes towards innovations or these approaches are evaluated personally; Individuals' perspectives on innovation are important in terms of their social, cultural values and their living a healthy and balanced process with the differences they encounter in the environments where they carry out their global life activities. Individual innovation is expressed as absorbing an innovation, developing it or putting it into action in harmony. In this study, it is aimed to contribute to the formation of professional characters of Samsun 19 Mayıs Police Vocational School Directorate students in line with their innovative and open-to-development skills and abilities, to determine the causes of problems while continuing their professional activities, to make quick and practical decisions and to develop their problem-solving skills, as well as the respect for the police profession. In order to provide a basis for the formation of innovative and researcher aspects at a more professional and advanced level in order to increase the number of individuals and prevent professional and personal mistakes, the pre-professional individual innovativeness levels were evaluated. The research was conducted with 416 students studying at Samsun 19 Mayıs Police Vocational High School, and the 95% confidence interval was calculated to be a minimum of 200, 375 students participated in the study, and the answers of 6 students were deemed invalid. In the research process, the information obtained from the individual innovativeness scale questionnaire and personal information form, which is a qualitative research method, was used. By means of this information, the data were stored in digital environment using SPSS 21.0 analysis program and analyzed based on dependent variables. Looking at the analysis; In individual innovativeness, there are differences when statistically examined according to age, education status of the family (parents), income status of the family, whether there is a civil servant in the family, whether there is an entrepreneur in the family, the type of high school they graduated from, whether they have received entrepreneurship education or not, whether they have participated in vocational innovation training or not, and students' Individual Innovation Levels were found to be at the "Inquiry" level.

GİRİŞ

Teknolojik, sosyolojik, ekonomik ve kültürel gelişmelerdeki son yıllarda yaşanan değişimlerle birlikte küresel olduğu kadar ülkemizde de 'yenilikçilik (innovation) kavramları' üzerinde tartışılması gereken popüler bir konu haline gelmiştir. Yenilikçilik kavramı, başta sosyal bilimler olmak üzere, siyasi ve iktisadi bilimler, fen bilimleri ve eğitim bilimleri gibi birçok bilimsel alanda yürütülen çalışmalarda odak noktası haline gelmiştir. Dünyanın varoluşundan itibaren insanoğlu ihtiyaçları nispetinde taş devrinde taşı yontarak keşfe başlamış, bu yenilikçilik hareketi günümüzde, Mars'a uzay aracı yollayarak başka gezegende yaşam belirtilerinin araştırılmasına kadar devam eden, sınırları belli olmayan bir süreç halinde yoluna devam etmektedir.

Teknolojinin sürekli gelişerek ilerlemesiyle küçülen dünya piyasası rekabet etmenin zorunluluk haline geldiği günümüz insan ve toplum profilinde, ekonomi alanında müreffeh olmak ve gelişmişlik düzeyini ileri yönde sağlayabilmesi farklı ve yeni dinamizmi yakalayarak

hem iktisadi hayatlarını hem de gündelik hayatlarında devamlılık noktasında önemlidir (Özer, 2007). Sürdürülebilirliğin yapısında mevcut olan değişimi ve dönüşüme yetişemeyen bireysel şirket ya da toplumların rakiplerinin geri planında kalıp ve mevcudiyetlerini sürdüremeyeceği aşıkardır (Turan, 2011). Bu sebepten birey olarak, şirket olarak, kurum olarak veya toplum olarak günümüz gelişmişlik seviyesinde güncelliği koruyabilmek için yenilikçilik anlayışı olmazsa olmazdır. Sosyal refahın yüksek olması bireylerin konfora ve rahatlığa ulaşabilmeleriyle mümkün olacağından, teknoloji ve yeniliği üst seviyede gerekliliğini algılayarak her toplumunun kalıcı yöntem ve stratejiler geliştirerek pozitif sürdürülebilirliği sağlamalıdır.

Yenilikçilik, genel bir ifadeyle “yenilikçi olma durumu” olarak tanımlanırken (TDK, 2022), Rogers (1995) ise yenilikçiliği bireylerin veya grubun yeni fikirlere dahil oldukları sistemde diğer bireylerden daha önce adapte olması olarak tanımlanmaktadır. Teknolojide ilerleme gösterilmesiyle birlikte, kültürel, siyasi ve ekonomik değişimlerin hız kazandığı, ayrıca uluslararası çevrede rekabetin gün geçtikçe sürat kazandığı günümüzde birey, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve devlet idari kuruluşlarının veya kurumlarının hayatın her alanında bilgilerinin güncelliğini koruması ve teknik donanımlı olabilmeleri için yenilikçiliği faydalanarak koordineli hareket etmeleri devamlılıklarını sürdürebilmeleri için gereklidir (Onar, 1966, Altın, 2013). Yenilikçilik, hem bireylerin yeniliği hazmetme süresince göre, hem de yeniliklere karşı alınan tavırlar veya bu yaklaşımlarının kişisel olarak irdelenirse bireylerin yenilikçiliğe bakış açıları, toplumsal, kültürel değerleri ve küresel özellik taşıyan yaşamsal faaliyetlerini sürdürdükleri ortamlarında, karşılaşılan farklılıklar ile sağlıklı bir dengeli bir süreç yaşamaları bakımından önem arz etmektedir (Kılıçer, 2011; Adıgüzel, 2012).

Bireysel yenilikçilik, bir yeniliği özümsemek, geliştirmek, ya da uyum içinde faaliyete geçirmek olarak ifade edilmektedir (Yuan ve Woodman, 2010). Kılıçer’e (2011) göre, bireysel yenilikçilik, bireyin yeniliklere karşı pozitif bir bakması, yenilik ile bütünleşmesiyle birlikte yenilikle olan münasebeti pozitif bir düşünceyle aynı çizgide ilerleme göstermesi, ondan faydalanması veya onlar ile girift olması olarak tanımlanmıştır.

Çalışma kapsamında, Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü öğrencilerinin, yenilikçi, gelişime açık beceri ve yetenekleri doğrultusunda, mesleki karakterlerini oluşturmalarına katkıda bulunmak, mesleki faaliyetlerini sürdürürken problemlerin nedenlerinin belirlenmesinde hızlı ve pratik karar verebilme ve sorun çözme yeteneklerinin geliştirilmesi ile birlikte polislik mesleğine duyulan saygının artmasını, mesleki ve kişisel hatalarının önüne geçilmesini sağlamak amacıyla yenilikçi ve araştırmacı yönlerinin

daha profesyonel ve ileri düzeyde oluşmasına zemin sağlamak amacıyla meslek öncesi bireysel yenilikçilik düzeylerinin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Bu çalışma, 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin, kendilerine yöneltilen sorular vasıtasıyla değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu'nda" eğitim gören 416 öğrenci ana kütleyi oluşturmakla birlikte %95 güven aralığı minimum 200 olacağı hesaplanmış, çalışmaya 375 öğrenci katılmış, 6 öğrencinin verdiği cevaplar geçersiz sayılmıştır. Yöntem olarak, araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemi seçilerek, bireysel yenilikçilik ölçekli anket ile kişisel tanıtım formu kullanılmıştır.

MATERYAL ve METOD

Araştırma Materyali

Araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemi seçilerek, Bireysel Yenilikçilik Ölçekli Anket ile Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu, 8 adet sorudan oluşmaktadır. Bunlar yaşıınız, ailenizin (anne-baba) eğitim durumu, ailenizin gelir durumu, ailenizde devlet memuru var mı, ailenizde girişimci var mı, mezun olduğunuz lise türü, girişimcilik eğitimi aldınız mı, mesleki yenilik eğitimi aldınız mı? sorularıdır. Bireysel Yenilikçilik Ölçekli Anket ise 18 maddeden oluşmaktadır. Yanıtları; "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" olarak beşli likert formatında derecelendirilmesi yapılmıştır. Ayşegül Sarıoğlu Kemer tarafından, Türkçe'ye uyarlanan, Bireysel Yenilikçilik Anket Formu ve Kişisel Bilgi Formu kullanılarak çalışma yürütülmüştür.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Araştırma örneklemini, Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu'nda" eğitim gören 416 öğrenci ana kütleyi oluşturmakla birlikte, %95 güven aralığı minimum 200 olacağı hesaplanmış, rastgele örneklem yöntemiyle çalışmaya 375 öğrenci katılımı ile tamamlanmıştır. Çalışmanın Türkiye' de Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlı tek bir Polis Meslek Yüksek Okulu'ndaki öğrencileriyle yapılması nedeniyle genelleme yapılamayacağı düşünülmektedir.

Araştırma Yöntemi

Araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemi seçilerek, Bireysel Yenilikçilik Ölçekli Anket ile Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu, 8 adet sorudan oluşmaktadır. Bireysel Yenilikçilik Ölçekli Anket ise 18 maddeden oluşmaktadır. Ayşegül Sarıoğlu Kemer tarafından, Türkçe'ye uyarlanan, Bireysel Yenilikçilik Anket Formu ve Kişisel Bilgi Formu

kullanılarak çalışma yürütülmüştür. Bireysel yenilikçilik konularında nitel araştırmalar yapılan literatür taramasında görülmektedir. Fakat literatür incelendiğinde, polis okullarında eğitim gören öğrencilere yönelik bireysel yenilikçilik performanslarının değerlendirilmesi konusunda bir çalışmanın olmadığı gözlemlenmiştir.

Bu çalışma için 25.02.2022 tarih ve 2022/140 karar sayılı On dokuz Mayıs Üniversitesi etik kurul onayı alınmıştır. Örneklem olarak belirlenen araştırma kapsamında 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin, kendilerine yöneltilen sorulara kendi görüşleri çerçevesinde ölçülmesi için görüşme yapılarak verileri toplanabilmesi için, 08.03.2022 tarihinde, 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğünden onay alınmıştır.

İstatistik Analizler

Bu çalışma, 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin, kendilerine yöneltilen sorular vasıtasıyla değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu'nda" eğitim gören 416 öğrenci ana kütleyi oluşturmakla birlikte %95 güven aralığı minimum 200 olacağı hesaplanmış, çalışmaya 375 öğrenci katılmış, 6 öğrencinin verdiği cevaplar geçersiz sayılmıştır.

Veriler SPSS 21.0 programında analiz edildi. Yöntem olarak, araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemi seçilerek, bireysel yenilikçilik ölçekli anket ile kişisel tanıtım formu kullanılmıştır.

Polis meslek yüksek okulu öğrencilerine uygulanan anket çalışmasında kullanılan bireysel yenilikçilik ölçekli anket, 18 madde ve 3 alt boyut (fikir önderliği, değişime direnç, risk alma) kapsayan likert tipi (Kesinlikle katılmıyorum: 1, katılmıyorum: 2, kararsızım: 3, katılıyorum: 4, kesinlikle katılıyorum: 5) bir ölçek biçimidir. Ölçeğin fikir önderliği alt boyutunu 7 madde (1, 3, 4, 7, 8, 10, 11. maddeler), değişime direnç alt boyutunu 7 madde (5, 6, 9, 12, 13, 15, 18. maddeler) ve risk alma alt boyutunu 4 madde (2, 14, 16 ve 17. maddeler) olarak belirlenmiştir. Ölçeğin 11 maddesi olumlu iken (1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 14, 16 ve 17. maddeler) 7 maddesi negatif etkiye sahiptir. (18,15,13,12,9,6,5. maddeler). Ölçek puanlamasına yöntem olarak iki farklı orijinal ölçekli formül ve uyarlama çalışmasıyla geliştirilen hesaplama yöntemi ile yapılmış. Puanlama yöntemlerinden, her iki kullanımında da, 82 puan ve üstü yenilikçileri, 75-81 arası öncüleri, 66-74 arası sorgulayıcıları, 58-65 kuşkucuları, 57 ve altı ise gelenekçileri karşılık gelmektedir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine uygulanan çalışmada kullanılan bireysel yenilikçilik ölçekli anket, 18 madde ve 3 alt boyut (fikir önderliği, değişime direnç, risk alma) içeren araştırmada, incelenen yenilikçilik kategorileri en yüksek puan alınan kategoriden itibaren sıralandığında; “sorgulayıcı” 149 kişi (%40,37), “kuşkucu” 115 kişi (%31,16), “öncü” 61 kişi (%16,53), “geleneksel” 24 kişi (%6,50), “yenilikçi” 20 kişi (%5,42) şeklinde olmuştur. Öğrencilerin çoğu, yenilikçilik kategorileri bakımından “sorgulayıcı” (%40,37), kategorisinde yer almışlardır.

Cronbach's Alpha=0,822>0,6'dan büyük olduğu için ölçek oldukça güvenilirdir. Cronbach's Alpha istatistiksel anlamda sıra dışı bir değer olmadığı için güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri 0,6'dan büyük, katsayı değeri de 0,05'ten küçük olduğu üzere faktör analizi yapılabilir olduğu görülmüştür.

Tablo 1. Cronbach's Alpha Testi

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Standartlaştırılmış Öğeler	N' inÖğeleri
,822	,835	18

Tablo 1. incelendiğinde, Cronbach's Alpha=0,822>0,6'dan büyük olduğu için ölçek oldukça güveniliridir. Cronbach's Alpha istatistiksel anlamda sıra dışı bir değer olmadığı için güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2. KMO(Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett's Testi

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliğinin Ölçütü.		,866
Bartlett's Küresellik Testi	Yaklaşık Chi-Square	2502,612
	df	153
	Sig.	0,000

Tablo 2. incelendiğinde, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin)= 0,866 örneklem sayısı yeterli olduğu anlaşılmaktadır. Faktör Analizi: KMO değeri 0,6'dan büyük katsayı değeri de 0,05'ten küçük olduğu için faktör analizi yapılabilir olduğu görülmüştür. Bartlett's Küresellik Testi:

$p=0,000<0,05$ ölçekteki maddeler arasında iyi bir ilişki olduğu anlaşılmaktadır. Ölçek olarak, faktör analizi için uygunluğu anlaşılmıştır.

TARTIŞMA

Bu çalışma, 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin, kendilerine yöneltilen sorular vasıtasıyla değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu'nda" eğitim gören 416 öğrenci ana kütleyi oluşturmakla birlikte %95 güven aralığı minimum 200 olacağı hesaplanmış, çalışmaya 375 öğrenci katılmış, 6 öğrencinin verdiği cevaplar geçersiz sayılmıştır. Veriler SPSS 21.0 programında analiz edildi. Yöntem olarak, araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemi seçilerek, bireysel yenilikçilik ölçekli anket ile kişisel tanıtım formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler uygun analiz yöntemleri çerçevesinde öğrenci başarı ilişkisi incelenmiş ve araştırmanın sonucunda sunulan çıkarımlara ulaşılmıştır.

19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine uygulanan çalışmada kullanılan bireysel yenilikçilik ölçekli anket, 18 madde ve 3 alt boyut (fikir önderliği, değişime direnç, risk alma) içeren çalışmada, incelenen yenilikçilik kategorileri en yüksek puan alınan kategoriden itibaren sıralandığında; "sorgulayıcı" 149 kişi (%40,37), "kuşkucu" 115 kişi (%31,16), "öncü" 61 kişi (%16,53), "geleneksel" 24 kişi (%6,50), "yenilikçi" 20 kişi (%5,42) şeklinde olmuştur. Öğrencilerin çoğu, yenilikçilik kategorileri bakımından "sorgulayıcı" (%40,37), kategorisinde oldukları görülmektedir. Rogers (1983)'a göre sorgulayıcı kategorisinde bulunan bireyler; Yenilikleri benimserken ihtiyatlı, kontrollü ve çevresinde olup bitenleri gözlemleyici hareket etmektedir. Yeni bir fikri içselleştirirken, onun sağlayacağı menfaatler, ileriye yönelik artıları eksileri, geçmişte olabilecek etkileri hakkında geniş çerçevede düşünüp, onun hakkında uzun uzadıya gözden geçirirler. Daha geniş bir ifadeyle anlatmak gerekirse bu kategoride bireyler risk alma noktasında fazla istekli olmamakla birlikte, yaş, eğitim ve sosyo-ekonomileri ortalama düzeydedir.

Literatür incelendiğinde, bireysel yenilikçilikle ilgili farklı ülkelerde, farklı sektörlerde ve farklı çalışma gruplarında çalışmada elde edilen netice ile tutarlılık gösteren çalışmaların olduğu nicel ve nitel yöntemlerle araştırılmıştır.

Yeşil ve Sözbilir (2013), yapmış oldukları çalışmada; karakter özellikleri bireysel yenilikçilik faaliyetleri üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Çalışma hipotezleri ilgili literatürden elde edilerek ve Türkiye'de, Kahramanmaraş'ta bulunan otel çalışanlarından

toplanan veriler kullanılmıştır. Deneyime açıklığın ancak başka hiçbir kişilik boyutu düzeyinin bireysel yenilikçi davranışı ile anlamlı ilişkiden söz edilemediği yapılan çalışmadan anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmada ise 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin, girişimcilik dersi almak ile mesleki yeniliklere yönelik eğitim alıp almadıklarına göre anlamlı bir ilişki tespit edilememiş, ailenin eğitim durumu ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ve ailede girişimci olması ile ailede memur olması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonuçlarına ulaşılması yönüyle benzerlik göstermektedir.

Ibrahim Abdelrahman Ali (2022), dönüşümcü liderlik ile bireysel yenilikçilik arasındaki ilişkiyi tespit etmek üzere çalışma yapmıştır. Bununla birlikte araştırmanın diğer bir amacı ise, örgütsel öğrenme ikliminin bu çalışma atmosferinde aracı olup olmadığını, tespit etmek olmuştur. Örgütsel öğrenme ikliminin dönüşümcü liderlik ile bireysel yenilikçilik arasındaki ilişkide aracı rol üstlenmediği sonucuna ulaşılmışken, yapılan çalışmada ise öğrencilerin girişimcilik dersi almak ile mesleki yeniliklere yönelik eğitim alıp almadıklarına göre anlamlı bir ilişki tespit edilememiş, ailenin eğitim durumu ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ve ailede girişimci olması ile ailede memur olması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonuçlarına ulaşılması yönüyle benzerlik göstermektedir.

Chuang vd. (2016), yapmış oldukları çalışmada, bireysel yenilikçi davranış ve ekip yeniliği için Transaktif Bellek Sistemlerinin (TMS'ler) ikili faydalarına rağmen, önceki literatürlere göre bu konuları nadiren aynı zamanda çalışılmıştır. Ekip düzeyinde, TMS, ekip yeniliğini pozitif olarak etkileyerek, , teorik ve pratik sonuçların tartışılmasıyla çalışmanın sonlandırıldığı anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmada ise 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin ise, aile gelir seviyesi ile ailede girişimci olması arasındaki ilişki ve ailede girişimci olması ile girişimcilik dersi alma arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmesi yönünden benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Altaş (2021), çalışmasında, İngilizce öğretmenlerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve bireysel yenilikçilik düzeylerini tespiti ve aralarında anlamlı bir bağ olup olmadığını belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimlerinin yüksek olduğu, bireysel yenilikçilik düzeylerinin düşük ve sorgulayıcı kategorisinde oldukları elde edilen veriler neticesinde belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin eleştirel düşünme yatkınlıkları ve bireysel yenilikçilik düzeyi; mezun oldukları program, eğitim seviyesi, çalıştıkları okul seviyesi, kıdemi, yurtdışı tecrübesi ve uluslararası alanda proje hazırlama değişkenlerine göre farklılaşmadığı, yapılan çalışmada ise öğrencilerin girişimcilik dersi almak ile mesleki yeniliklere yönelik eğitim alıp almadıklarına göre anlamlı bir ilişki tespit edilememiş, ailenin eğitim durumu ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ve ailede

girişimci olması ile ailede memur olması arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonuçlarına ulaşılması yönüyle benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimi, bireysel yenilikçilik düzeyinin tüm boyutlarıyla ilişkili olması ve bu ilişkiler pozitif yönde olması ile 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin ise, ailede girişimci olması ile girişimcilik dersi alma arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmesi pozitif olması açısından benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Çalışma kapsamında, Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü öğrencilerinin, yenilikçi, gelişime açık beceri ve yetenekleri doğrultusunda, mesleki karakterlerini oluşturmalarına katkıda bulunmak, mesleki faaliyetlerini sürdürürken problemlerin nedenlerinin belirlenmesinde hızlı ve pratik karar verebilme ve sorun çözme yeteneklerinin geliştirilmesi ile birlikte polislik mesleğine duyulan saygının artmasını, mesleki ve kişisel hatalarının önüne geçilmesini sağlamak amacıyla yenilikçi ve araştırmacı yönlerinin daha profesyonel ve ileri düzeyde oluşmasına zemin sağlamak amacıyla meslek öncesi bireysel yenilikçilik düzeylerinin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Yenilikçilik, genel bir ifadeyle “yenilikçi olma durumu” olarak tanımlanırken yenilikçiliği bireylerin, grup veya grupların daha öncekilere benzemeyen fikirlere dahil oldukları sistemde farklı bireylerden daha hızlı adapte olması şeklinde tanımlamıştır. Bireysel yenilikçilik ise, bireyin yeniliğe karşı açık olması, yenilik ile bütünleşmesi ve yenilik ile olan münasebeti pozitif bir düşünceyle aynı doğrultuda ilerleme göstermesi, faydalanması veya onlar ile iç içe olması şeklinde tanımlamıştır. Çalışmada, yenilikçilik ile ilişkili kavramlar yaratıcılık, girişimcilik, ar-ge, mesleki profesyonellik, bireysel yenilikçilik olarak açıklanmaktadır.

Bu çalışma, 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin, kendilerine yöneltilen sorular vasıtasıyla değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma Samsun 19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu’nda” eğitim gören 416 öğrenci ana kütleyi oluşturmakla birlikte %95 güven aralığı minimum 200 olacağı hesaplanmış, çalışmaya 375 öğrenci katılmış, 6 öğrencinin verdiği cevaplar geçersiz sayılmıştır. Veriler SPSS 21.0 programında analiz edildi. Yöntem olarak, araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemi seçilerek, bireysel yenilikçilik ölçekli anket ile kişisel tanıtım formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler uygun analiz yöntemleri çerçevesinde öğrenci başarı ilişkisi incelenmiş ve araştırmanın sonucunda sunulan çıkarımlara ulaşılmıştır.

19 Mayıs Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine uygulanan çalışmada kullanılan bireysel yenilikçilik ölçekli anket, 18 madde ve 3 alt boyut (fikir önderliği, değişime direnç, risk alma) içeren araştırmada, incelenen yenilikçilik kategorileri en yüksek puan alınan kategoriden itibaren sıralandığında; “sorgulayıcı” 149 kişi (%40,37), “kuşkucu” 115 kişi (%31,16), “öncü” 61 kişi (%16,53), “geleneksel” 24 kişi (%6,50), “yenilikçi” 20 kişi (%5,42) şeklinde olmuştur. Öğrencilerin çoğu, yenilikçilik kategorileri bakımından “sorgulayıcı” (%40,37), kategorisinde oldukları görülmektedir. Rogers (1983)’a göre sorgulayıcı kategorisinde bulunan bireyler; Yenilikleri benimserken ihtiyatlı, kontrollü ve çevresinde olup bitenleri gözlemleyici hareket etmektedir. Yeni bir fikri içselleştirirken, onun sağlayacağı menfaatler, ileriye yönelik artıları eksileri, geçmişte olabilecek etkileri hakkında geniş çerçevede düşünüp, onun hakkında uzun uzadıya gözden geçirirler. Daha geniş bir ifadeyle anlatmak gerekirse bu kategoride bireyler risk alma noktasında fazla istekli olmamakla birlikte, yaş, eğitim ve sosyo-ekonomileri ortalama düzeydedir.

Yapılan analizlerde, Cronbach's Alpha=0,822>0,6’dan büyük olduğu için ölçek oldukça güvenilirdir. Cronbach's Alpha istatistiksel anlamda sıradışı bir değer olmadığı için güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri 0,6’dan büyük, katsayı değeri de 0,05’ten küçük olduğu için faktör analizi yapılabilir olduğu görülmüştür. Bartlett's Küresellik Testi: $p=0,000<0,05$ ölçekteki maddeler arasında iyi bir ilişki var olduğu görülmektedir. Ölçek faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmaktadır. Ölçek 3 faktörde toplanmıştır (fikir önderliği, değişime direnç, risk alma) ve bu faktörler toplam varyansın %53,50’sini açıklamaktadırlar. Üç faktörde geçerli olduğundan analiz geçerliliğini korumaktadır.

Katılımcıların yüzde 63,4 ü 21 yaş ve altı, 21 yaş ve üstü ise yüzde 36,6 yaş aralığındadır. Katılımcıların Aile (Anne-Baba) Eğitim Durumu, ikisi de lise ve altı yüzde 23,3, en az birisi üniversite mezunu ise yüzde 76,7 olarak ölçülmektedir. Aile (Anne-Baba) Gelir Durumu, 8000 TL ve altı yüzde 74, 8000 TL ve üstü ise yüzde 26 olduğu görülmektedir. Ailenizde devlet memuru var mı sorusuna, katılımcıların yüzde 43,6’sı Evet cevabını, yüzde 56,4’ü ise Hayır cevabını verdiği görülmektedir. Ailenizde girişimci var mı sorusuna, katılımcıların yüzde 8,9’u Evet cevabını, yüzde 91,1’i ise Hayır cevabını verdiği görülmektedir. Mezun olduğunuz lise türü sorusuna, katılımcıların yüzde 10,6’sı sınavsız devlet lisesi cevabını, yüzde 81,6’sı sınavlı devlet lisesi cevabını ve yüzde 7,9’u ise özel lise cevabını verdiği görülmektedir. Girişimcilik eğitimi aldınız mı sorusuna, katılımcıların yüzde 7,6’sı Evet cevabını, yüzde 92,4’ü ise Hayır cevabını verdiği görülmektedir. Mesleki yeniliklere yönelik eğitim aldınız mı sorusuna, katılımcıların yüzde 63,7’si Evet cevabını, yüzde 36,3’ü ise Hayır cevabını verdiği görülmektedir.

Fikir Önderliğinin, çarpıklığı $-0,813$ basıklığı $1,958$ olarak ölçülmüştür. Değişime Direnç çarpıklığı $-0,806$, basıklığı $1,523$ olarak ölçülmüş, basıklığı, $-3 +3$, Aralığında olduklarından normal dağılım göstermiş olduğu görülmüş parametrik yöntemlerle düzenlemesi yapılmıştır. Risk Almanın ise çarpıklığı $-1,309$, basıklığı $4,784$ olarak ölçülmüş, $-3 +3$, Aralığında olmadığından normal dağılım göstermemiştir. Bu yüzden risk almayla ilgili analizleri parametrik olmayan yöntemlerle düzenlenmiştir. Risk alma doğrusal dağılım göstermediği için doğrusal analiz yapılmamıştır. Öğrencilerin fikir önderliği ile ailelerinin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Öğrencilerin değişime direnç ile ailelerinin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Araştırmanın amaçlarına yönelik oluşturulan hipotezler ve sonuçları aşağıda tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 3. Hipotez Red- Kabul Tablosu

Hipotezler	Red	Kabul
H1 Öğrencilerin fikir önderliği ile ailelerin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H2 Öğrencilerin değişime direnç ile ailelerin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H3 Öğrencilerin risk alma ile ailelerin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H4 Öğrencilerin risk alma ile yaş arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H5 Öğrencilerin fikir önderliği ile yaş arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H6 Öğrencilerin değişime direnç ile yaş arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H7 Öğrencilerin fikir önderliği ile aile geliri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H8 Öğrencilerin değişime direnç ile aile geliri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H9 Öğrencilerin risk alma ile aile geliri arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H10 Öğrencilerin fikir önderliği ile ailede memur olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H11 Öğrencilerin değişime direnç ile ailede memur olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H12 Öğrencilerin risk alma ile ailede memur olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H13 Öğrencilerin değişime direnç ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H14 Öğrencilerin fikir önderliği ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H15 Öğrencilerin risk alma ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H16 Öğrencilerin değişime direnç ile girişimcilik eğitimi almaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H17 Öğrencilerin fikir önderliği ile girişimcilik eğitimi almaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H18 Öğrencilerin risk alma ile girişimcilik eğitimi almaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H19 Öğrencilerin fikir önderliği ile mesleki yeniliklere yönelik eğitim almaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H20 Öğrencilerin değişime direnç ile mesleki yeniliklere yönelik eğitim almaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H21 Öğrencilerin risk alma ile mesleki yeniliklere yönelik eğitim almaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H22 Öğrencilerin fikir önderliği ile bitirdikleri okul arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H23 Öğrencilerin fikir önderliği ile bitirdikleri okul arasında sınavlı devlet lisesi ile sınavsız devlet lisesi anlamlı bir ilişki vardır.		+
H24 Öğrencilerin fikir önderliği ile bitirdikleri okul arasında yani özel lise ile sınavsız devlet lisesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H25 Öğrencilerin fikir önderliği ile bitirdikleri okul arasında, sınavlı devlet lisesi ile özel lise arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H26 Öğrencilerin risk alma ile bitirdikleri okul arasında, (sınavlı devlet lisesi- sınavsız devlet lisesi- özel lise) arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H27 Öğrencilerin risk alma ile bitirdikleri okul arasında, (sınavlı devlet lisesi- sınavsız devlet lisesi) arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H28 Öğrencilerin risk alma ile bitirdikleri okul arasında, (sınavsız devlet lisesi- özel lise) arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H29 Öğrencilerin risk alma ile bitirdikleri okul arasında, (sınavlı devlet lisesi- özel lise) arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H30 Ailede girişimci olması ile girişimcilik dersi alma arasındaki ilişki vardır.		+
H31 Ailede girişimci olması ile ailede memur olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H32 Ailenin eğitim durumu ile ailede girişimci olması arasında anlamlı bir ilişki vardır.	+	
H33 Aile gelir seviyesi ile ailede girişimci olması arasındaki ilişki analiz edildiğinde anlamlı bir ilişki vardır arasında anlamlı bir ilişki vardır.		+
H34 Öğrencilerin girişimcilik dersi almak ile mesleki yeniliklere yönelik eğitim almadıklarına göre anlamlı bir ilişki vardır.	+	

Yukarıdaki hipotezler ışığında, öğrencilerin aile durumlarının değişime karşı direnlerini, risk alma durumlarını arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin girişimcilik eğitimlerinin, fikir önderliği ve risk alma davranışları; mesleki yenilikleri takip etmeleri, fikir önderliği ve risk alma; öğrencilerin bitirdikleri okul (sınavlı/sınavsız-özel/devlet) ile fikir önderliği arasında; ailede girişimci olması ve ailenin gelir seviyesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Diğer yandan, öğrencinin, aile eğitimi, yaş, aile geliri, ailede memur olması hipotezleri değerlendirildiğinde anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

ÖNERİLER

Her meslek dalında olduğu gibi, Emniyet teşkilatında da yeniliğe açık ve vasıflı bir personel olmanın önemi büyüktür. Bu açıdan bakıldığında, Polis Akademisi Başkanlığı tarafından mesleki anlamda öğrencilerin ilgi duydukları ve ihtiyaçlarını hissettikleri alanlarda sürdürülebilir öğrenme ve yenilikçilik alanında çeşitlik içeren faaliyetler önerilebilir.

Öğrencilerin çoğunluğunun “sorgulayıcı” kategorisinde yer aldığı düşünülürse, yenilikleri benimserken ihtiyatlı, kontrollü hareket ettikleri görülürken bununla birlikte yenilikleri benimserken daha girişken bir yapıya sahip olmaları, değişime açık, yenilikleri ve teknolojiyi hem mesleki anlamda hem de özel hayatlarında benimsemelerine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca genel anlamda risk almada fazla istekli olmadıkları, eğitim, yaş ve sosyo-ekonomik yapıları ortalama düzeyde oldukları düşünülürse, riske girmekte çekinmeyen, yeni fikirlere pozitif yaklaşan, eğitimi daha fazla ön planda tutan, sosyal paylaşım ve iletişim ağlarını daha verimli kullanan, doğru bilgiye erişmek veya yeni uygulamalara ulaşmak için sık sık kendini güncelleyen, bilimsel bilgiyi kuşkusuz kabul eden, ileri düzey düşünme yeteneğine sahip, sosyal yönü ağır basan ve çevresiyle sürekli etkileşimde bulunan, iletişim düzeyi daha da yüksek insan profili olmaları yönünde teşvik edilmelidir.

Öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeylerinin belirlenmesinde rol oynayan öğretim elemanı, yönetici, amir, aile gibi farklı unsurlara hitap eden çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerin mesleki becerileri ve bireysel yenilikçilik düzeylerini artırmak için tasarlanan etkinliklerin verimliliğini inceleyen ve bu etkinliklerin sistemli planlanmasına yönelik çalışmalar düzenlenebilir. Bu tarz çalışmalar diğer okullarda da uygulanmasına teşvik edilmelidir.

KAYNAKLAR

Adıgüzel, A., Kaya, A., Balay, R. ve Göçen, A., 2014. “Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik özellikleri ile öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri”. *Milli Eğitim*, 204: 135- 154.

Ahmad N. and Seymour R. G., 2022. “Definitions Supporting Frameworks for Data Collection”, OECD İstatistik Working Papers 2008/01 <https://www.oecdilibrary.org/docserver/243164686763.pdf?expires=1566074968&id=id&accname=guest&checksum=1434955E0C88ABC2162F9DF3F0FFA493>. 25.09.2022.

Altaş M., 2021. İngilizce Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri İle Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları Ve Öğretim Bilim Dalı. Denizli. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Altın, A., 2013. “Kamu hizmeti anlayışında değişim”. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2): 101-118.

Barker, A., 2001. *Yenilikçiliğin Simyası*, Mes Yayınları, Çev. Ahmet Kardam, İstanbul.
Beal, G. M., and Bohlen, J. M., 1956. The diffusion process. Farm foundation, *Increasing Understanding of Public Problems and Policies*, 111- 121. <http://purl.umn.edu/17351>, Erişim Tarihi: 01/09/2022.

Chuang H.J., H. Fan, Chang P.F., Albanese D., Wu J.J. and Yu M.J., 2016. Multilevel influences of transactive memory systems on individual innovative behavior and team innovation. *Thinking Skills and Creativity*, (19): 49-59.

Gökçora, İ.H., 2005. Toplumsal yaşamımızda ve Türk bilim Dünyasında Profesyonel ve Profesyonellik kavramlarına değin. *Bilgi Dünyası Dergisi*, 6(2): 237-250.

Ibrahim Abdelrahman Alı, E., 2022. Dönüşümcü Liderliğin Bireysel Yenilikçilik Üzerine Etkisinde Örgütsel Öğrenme İkliminin Aracılık Rolü Üzerine Bir Araştırma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Samsun, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Kaya H., Işık B., Şenyuva E. ve Kaya N., 2012. Hemşirelik öğrencilerinin bireysel ve profesyonel değerleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(1): 18-26.

Kılıçer, K., 2011. Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik profilleri. Yayımlanmış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Korucu, Agâh Tuğrul ve Olpak, Yusuf Ziya., 2015. “Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi, (5)1: 109-127.

OECD, Özel Sektörü Geliştirme Merkezi İstanbul ve İMKB, “Türkiye’deki Dinamik Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Geliştirilmesine ve Finansmanına Yönelik Çerçeve” <https://www.oecd.org/turkey/38369169.pdf>. 25.09.2022.

Özgür, H., 2013. Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik özellikleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(2): 409- 420.

Polis Yüksek Öğretim Kanunu <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4652.pdf>, (22.09.2022).

Rogers, E. M., 1995. Diffusion of innovations (Third Edition). New York: Free Press
TDK, (2022). Türk Dil Kurumu. <https://sozluk.gov.tr/> (20.09.2022).

Tugay O. ve Pekerşen Y., 2022. Impact to culinary chefs' individual innovativeness levels on service innovation performance. Sciencedirect, International Journal of Gastronomy and Food Science, (27).

Turan, A. (2011). Yeni kamu yönetimi anlayışı bağlamında örgüt kültürü ve liderlik etkileşimi. Yüksel Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Yeşil S., ve Sözbilir F., 2013. An Empirical Investigation into the Impact of Personality on Individual Innovation Behaviour in the Workplace Procedia - Social and Behavioral Sciences. (81): 540-551.

Yuan, F. and Woodman, R. W., 2010. Innovative Behavior in The Workplace: The Role of Performance and Image Outcome Expectations. Academy of Management Journal, 53(2): 323-342.

Değerlerimiz ile İlgili Sosyal ve Sanatsal Faaliyetlerin ve Ders İçi Etkinliklerin Ortaokul Öğrencilerinin Evrensel Ve Ahlaki Değerlere Etkisi

Hülya GÜLÇİN

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun

<https://orcid.org/0000-0003-0514-468X>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7198519>

*hgckc2007@gmail.com

Araştırma Makalesi/Derleme

Makale Tarihi:

Geliş tarihi: 17/09/2022

Kabul tarihi: 22/09/2022

Online Yayınlanma: 30/09/2022

Anahtar Kelimeler

Kişilik

Toplum

Toplumsal Duyarlılık

Karakter Eğitimi

ÖZET

Sosyal medyada ve çevremizde de şahit olduğumuz kadarıyla sevgi, saygı, sorumluluk, adalet, doğruluk, sabır, kanaatkârlık, dürüstlük, yardımseverlik ve dayanışma gibi değerlerimizde duyarlılığın yetersiz kalması nedeniyle kendi kaderine terkedilen sahipsiz ve ilgiden mahrum insanların, hayvanların olması toplumumuzda kanayan bir yaradır. Evlerinde tek başına yaşayan, kişisel ihtiyaçlarını karşılamada zorlanan ve yaşam mücadelesi veren yaşlılarımız, huzur evlerinde aile sevgisinden uzak büyükler, işkenceye maruz ve aç kalan hayvanlar, yardımlaşma, sevgi, merhamet gibi değerlerimiz millet olma bilicinin, bir ve beraber olma ülküsünün yapı taşıdır. Toplumsal barışın hakim olması, huzur ve güvenin tesis edilmesi için değerlerimizi bu milletin en küçük ferdinden başlayarak aktarmalı ve hayatın bir parçası haline getirmeliyiz. Değerlerimizi yaşayabilmesi, sürekli ve zinde kalabilmesi, duyarlılığın yaygınlaştırılması, toplum vicdanının teyakkuzda kalabilmesi için bu konularda iyi örnekleri çoğaltmalı, etkinliklere daha fazla yer verilmeli özellikle küçük yaşlardan itibaren bu eğitimleri verilmelidir. Çalışmamızda durum tespiti amacıyla anketler yapıldı. Bu iklimi oluşturma amacıyla okulumuzda değerler kulübü öğrencilerine eğitimler verildi. Eylem planı hazırlandı. Okulumuzdaki öğrencilerden başlayarak ilçemizdeki diğer öğrencilere de, ilçe halkımızda duyarlılığı artırma değerlerimizi taçlandırma adına tiyatro, kermes, resim sergisi, şiir dinletisi, hayvan barınağı yardım kampanyası, kardeş okul yardım kampanyası, kan bağışısı kampanyası, fidan dikme etkinlikleri düzenlendi. Yapılan etkinliklerin yer aldığı bir bülten oluşturup dağıtılmıştır.

The Effect of Social and Artistic Activities and Classroom Activities Related to Our Values on the Universal and Moral Values of Secondary School Students

Research article/Reviews

Article History:

Received: 17/09/2022

Accept: 22/09/2022

Available online: 30/09/2022

Keywords:

Personality

ABSTRACT

As we have witnessed on social media and in our environment, it is a bleeding wound in our society that there are people and animals that are left to their own fate due to insufficient sensitivity in our values such as love, respect, responsibility, justice, honesty, patience, frugality, benevolence and solidarity. Our values such as our elderly people living alone in their homes, having difficulties in meeting their personal needs and struggling to survive, elders

who are far from family love in nursing homes, animals exposed to torture and starving, cooperation, love and compassion are the building blocks of the consciousness of being a nation and the ideal of being together. In order for social peace to prevail and to establish peace and trust, our values must be transferred from the smallest individual of this nation and made it a part of life. In order for them to live our values, to stay fit and constantly, to spread awareness, to keep the public conscience on the alert, we should increase good examples in these matters, give more space to activities, especially our young minds, we should give these trainings to our children from an early age. In our study, questionnaires were conducted to determine the situation. In order to create this climate, trainings were given to the students of the values club in our school. An action plan has been prepared. Starting from the students in our school, the other students in our district, as well as in order to crown our values of raising awareness in our district people, theater, bazaar, painting exhibition, poetry concert, animal shelter aid campaign, sister school aid campaign, blood donation campaign, sapling planting activities were organized. A bulletin containing the activities carried out was created and distributed.

GİRİŞ

Bu araştırmada; değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi incelenecektir. Araştırma kapsamında yürütülecek olan değerler eğitimi faaliyet ve çalışmaları, diğer değerler eğitimi çalışmalarından farklı olarak öğrencilerimiz değerlerimizi birçok yöntemle bir bütün olarak deneyimleyecek ve okul karakteri olarak kendi karakteriyle özümseyecektir. Öğrencilerimizin bu etkinliklere aktif olarak katılmaları sağlanacaktır.

Evrensel ahlaki değerlerle ilgili okulumuzda yapılacak uygulamaların (sanatsal, sosyal faaliyetler, sınıf içi etkinlikler ,yardım kampanyaları vb.) değerlerimizin öğrencilerimize kazandırılmasında ne derece etkili olduğunu ortaya koyabilmek için bu deneysel çalışmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çalışmanın amacı, ‘’ değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi’’ uygulamalarının, ortaokul öğrencilerinin evrensel ahlaki değerlerine etkisinin ne düzeyde olduğunu incelemesidir. Bu bölümde çalışmanın problem durumu, çalışmanın amaç ve önemi, araştırmanın problem cümlesine, hipotezine, sınırlılıklarına ve sayıltılarına yer verilecektir.

Değerler eğitimi, öğrencilerin eğitimsel yönlerini destekleyen; olumlu özellikler ve ahlak açısından gelişimlerini sağlayan ,sağlıklı ilişkiler geliştirmelerini ortam hazırlayan ve akademik anlamda da onları destekleyen oldukça etkili bir süreçtir. Karakter eğitimi anlamına da gelen değer eğitimi okul kültürüne dönüştürülmelidir. (Berkowitz, 2011). Değerler eğitiminin hedefleri kişisel olarak yaşam tatmini ve iyi karakterli kişiler olarak hayatlarını şekillendirebilmeleridir. Bireylerin değer ve ahlak gelişimine destek vermeyi amaçlamaktadır. (Akbaş, 2008). Günümüzün en önemli ihtiyacı değerler eğitimidir.

Değerler bir toplumun kimliğini oluşturan uzun yıllar içerisinde meydana gelen unsurlardır. Ortak bilincin oluşabilmesi, insan kalabalıklarından bir topluma dönüşebilme, hayatların belirli hedefler etrafında sürdürülmesini sağlayacak yegane öge kültürdür, kültürün özü ise değerlerdir. Günümüzde teknolojik imkanların hızla artması olumlu karşılanmakla birlikte bu durumun yarattığı bazı sorunlar ile de karşılaşmıştır.

Toplumlar yeni nesillere mevcut kültürel birikimini okul vasıtasıyla aktarıp ülke geleceğini yapılandırır. Ebeveynler çocuklarının sahip olmasını istedikleri özelliklere göre yetiştirirken toplumda genç nesillere aynı nitelikleri kazandırmayı hedefler. Okullar kişisellikte toplumsal anlayışın harmanlandığı kurumlardır aynı zamanda. (Dewey, 2008). Okulda öğrencilere akademik öğrenmeler dışında saygı, hoşgörü ve yardımseverlik gibi duyuşsal alanla ilgili kazanımlar da edindirilir. Dolayısıyla okulların öncelikli görevlerinden biri de mevcut eğitim sisteminin hedefleri doğrultusunda çeşitli programlar vasıtasıyla öğrencilere hedeflenen değerleri kazandırmak, öğrencilerin kişilik ve benlik algısını pozitif yönde etkilemek ve ahlaki gelişimlerine katkı sağlamaktır. (Akbaş, 2007).

Her geçen gün artan şiddet ve suç olayları toplumun kaybolan değerlerinin işaretleridir. Yaşanan bu olumsuz durumlar değerlerimize sahip çıkmamızın gereğine ve değerleri karakter haline getiren bireylerin yetişmesi için okullarda da değerlerin okul kültürünü haline getirilmesine ihtiyaç olduğunu göstermektedir. (Akkirpik, 2007). Bunun da yolu sosyal çalışmalar, değerlerimizin işlendiği sanatsal faaliyetlerden ve ders içi etkinliklerden geçmektedir.

Dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi ülkemizde dünyanın birçok ülkesindeki gibi yaşanan toplumsal ve ekonomik değişimler ülkelerin değer düzenine de aksetmektedir. Teknolojik gelişimle birlikte yaşam koşullarında oluşan değişimler bireyleri değerlerden uzaklaştırmış; değer ve ahlak yargılarında yozlaşma meydana gelmiştir. İnsanlar sosyal medya ve internet aracılığıyla dünyanın diğer ucundaki insanlarla iletişim kurabilirken, aynı apartmanda yaşadığı komşularıyla iletişim kuramamakta sosyal bir bağ oluşturamamaktadır. Şiddet ve saldırganlık, haksızlık, hoşgörüsüzlük, sevgi eksikliği, egoistlik, bir çığ gibi büyürken; insanlar kendi dünyalarına hapsolüp yalnızlıklarına doğru sürüklenmektedir (Kumbasar, 2011).

Toplumların günümüzde yaşamak zorunda olduğu değer bunalımı, bireyleri seçim yaparken yalnız başlarına bırakarak sıkıntılı bir düzenin içine sokmuştur. Yaşanılan bu süreç çocuk ve gençlerin güçlü bir karakter oluşturabilmeleri için okullara daha çok sorumluluk yüklemiştir. Daha geniş kitlelere hitap eden okulların değerler eğitimine daha fazla önem vermesi ve daha etkili yürütülmesi önemlidir. (Hökelekli, 2010)

Hökelekli (2013) tarafından yapılan araştırmada değerler, müstakil bir ders yerine okul içindeki yapılacak etkinlikleri ve tüm ders programlarını kapsayan müfredat içeriği olarak sürdürülmelidir. Okul programlarına ait olan dersler bu hedef doğrultusunda birbirine bağlantılı olmalı, birbirlerini tamamlamalıdır. Buradan çıkarılacak sonuçla okullar iyi karakteri bünyesinde barındıran bir yapıda olmalıdır.

Davranışlarımız sahip olduğumuz değerlerimizle şekillenir. Çocuklar okul ve aile içinde benimsedikleri değerleri aynı zamanda öğrenme süreçlerine aktarırlar. Dolayısıyla değerlerin öğrenme üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Okul ortamının niteliği etkili bir değerler eğitimi için oldukça önemlidir. Okuldaki ilişkiler ve okul ortamının özelliklerinin değerler eğitimi olan katkısı önemsenmelidir. (Berkowitz, 2002; Dilmaç ve diğerleri, 2009). Okul ortamındaki öğrenmeler her zaman sistemli ve planlı bir şekilde gerçekteşmez. Öğrenciler hedefledikleri ve hedeflemedikleri birçok şeyi gözlemler. Gözlemledikleri şeyler öğrencilerin bir çok konuda (doğru, yanlış, iyi, kötü...) anlayış ve fikir geliştirmelerine katkı sağlar. Öğrenciler öğretmenlerini ve okul ortamlarını gözlemleyerek değerleri öğrenirler. (Halstead ve Pike, 2006).

Okuldaki tüm unsurların değerler eğitimine katkı sağlayacak şekilde programlanması öğrencilerin hedeflenen değerleri edinmesi için önemlidir. Özetlemek gerekirse hedeflenen adalet, sevgi, sabır, saygı, dürüstlük, sorumluluk, doğruluk, dayanışma, kanaatkarlık ve yardımseverlik gibi değerler toplumun temel taşlarıdır.

Değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi uygulamaları ile değerlerimiz bilişsel, duyuşsal, davranışsal olarak öğrencilere farkındalık kazandırma özellikleri taşıır. Ahlaki değerlerin biliş ve duyuşsal düzeyde içselleştirilerek davranışa dönüşmesini sağlayacak çeşitli yöntemler okulda birçok sosyal ve sanatsal etkinlikler kullanılarak bu konu ile ilgili tiyatro, resim yapma, şiir yazma ve okuma, hikaye yazma, münazaralar vb. olduğu düşünölmektedir. Değerlerimizi bir alanda veya bir derste değil okulda bulunan tüm ders ve öğretmenlerin işbirliğiyle oluşturulan faaliyetlerle okul karakteri olarak öğrenciye sunulmalıdır.

Litaretür taramasına bakıldığında evrensel ahlaki değerlerin kazandırılması için uygulanan metodlar konusunda birçok araştırma yapıldığı görölmüştür. Ancak ortaokul öğrencilerinin evrensel ahlaki değerlerle ilgili birçok etkinliğin bir arada kullanılarak tüm derslerin ve öğretmenlerin işbirliğiyle bir bütün şeklinde okul kültürüne dönüştürölerek uygulamasına belirleyebildiğimiz kadarıyla rastlanmamıştır.

Hipotezler

Değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin evrensel ahlaki değerine olumlu etkisi vardır.

Alt hipotezler de şu şekildedir:

1.10-13 yaş çocukları evrensel ahlaki değerler ölçeği, deney ve kontrol grubu ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur.

2.10-13 yaş çocukları evrensel ahlaki değerler ölçeği, deney ve kontrol grubu son test puanları arasında istatistiksel olarak deney grubu lehine anlamlı fark vardır.

3.Kontrol grubunun 10-13 yaş çocukları evrensel ahlaki değerler ölçeği ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak son test puanları lehine anlamlı fark yoktur.

4. Deney grubunun 10-13 yaş çocukları evrensel ahlaki değerler ölçeği ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak son test puanları lehine anlamlı fark vardır.

5.10-13 yaş çocukları evrensel ahlaki değerler ölçeği, deney ve kontrol grubu bilişsel alt boyutu son test puanları arasında istatistiksel olarak deney grubu lehine anlamlı fark vardır.

6.10-13 yaş çocukları evrensel ahlaki değerler ölçeği , deney ve kontrol grubu duygusal alt boyutu son test puanları arasında istatistiksel olarak deney grubu lehine anlamlı fark vardır.

7.10-13 yaş çocukları evrensel ahlaki değerler ölçeği, deney ve kontrol grubu davranışsal alt boyutu son test puanları arasında istatistiksel olarak deney grubu lehine anlamlı fark vardır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışma kapsamında yürütülecek olan değerler eğitimi faaliyet ve çalışmaları , diğer değerler eğitimi çalışmalarından farklı olarak öğrencilerimiz değerlerimizi birçok yöntemle bir bütün olarak deneyimleyecek ve okul karakteri olarak kendi karakteriyle özümseyecektir. Öğrencilerimizin bu etkinliklere aktif olarak katılmaları sağlanacaktır.

Evrensel ahlaki değerlerle ilgili okulumuzda yapılacak uygulamaların (sanatsal, sosyal faaliyetler , sınıf içi etkinlikler ,yardım kampanyaları vb.) değerlerimizin öğrencilerimize kazandırılmasındaki etkisini ortaya koyabilmek için bu deneysel çalışmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çalışmanın amacı , “ değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi” uygulamalarının, ortaokul öğrencilerinin evrensel ahlaki değerlerine etkisinin ne düzeyde olduğunun incelenmesidir.

Sınırlılıklar

Bu çalışma; bir ortaokulun 5.,6.,7. ve 8.sınıf öğrencilerinden gönüllük esasına dayalı değerler fabrikası kulübündeki öğrenciler ile sınırlıdır. Okulda değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi uygulamaları ile sınırlıdır.10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ile sınırlıdır.

Literatür İncelemesi

Bu bölümde çalışma ile ilgili araştırmalar taranmış ve ilgili araştırmalar hakkında özet bilgiler verilmiştir.

Mebrure Doğan (2018) tarafından yapılan araştırmada toplumsal değişimin ve küreselleşmenin hızına ve olumsuz etkilerine karşı yaşam deneyimi nispeten az olan gençleri değerlerimizin desteğiyle onların psikolojik dayanıklılıklarını artırmak gerekmektedir. Bu sebeple değerler eğitimine ilkökul öncesinde başlanmasının yanı sıra çeşitli kademelerdeki öğrencilere ve araştırma grubunda yer alan ergenlere gerek aldıkları derslerin içine yerleştirmek suretiyle gerekse sosyal faaliyetler vasıtasıyla değerler eğitimi programının verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Serap Antepli (2018) tarafından yapılan çalışmaya göre ülkemizdeki eğitim sistemi,kültürel değerlerimizle paralel olarak kurgulanmalı ve okullarımızda, öğrencilerimize yaşadıkları ülkenin , tarihi ve coğrafi genel karakteristik dokularını öğretme gayretinde olunmalıdır. Avrupa ve A.B.D. kaynaklı uygulanmaya çalışılan temelsiz ,soyut, kültürümüze ait olmayan ve sadece öğretimsel amaç taşıyan değerler eğitimi programı yerine değerlerin adeta standartlaştırılmış paket programlar dahilinde uygulanmadığı, kültürümüze entegre edilmiş, bize ait olan, öğrencilerin deneyimlerini merkeze alıp, yaparak ve yaşayarak öğrenebildiği, tecrübe ettiği ve duyguların da ön planda olduğu bir yaklaşım geliştirilebilmelidir.

Orhan Gürsü (2010) tarafından yapılan bir araştırmada topluma ait olan değerlerin nesiller boyu devam edebilmesi için o topluma ait olan çocuk ve ergenlerin bu değerler bütünüyle yetiştirilmesi ve öğretimden önce değerlerin aktarılmasına önem verilmesi olacaktır. Ergenlik dönemde yaşanan kimlik kazanma sürecinde gençlerimizin olumsuz internet ve cep telefonu kullanımları bu sürecin olumsuz bir şekilde noktalanmasına sebep olacaktır.Sürecin sağlıklı ve istendik bir şekilde sürdürülebilmesi için değerlerin, ahlaki ve inanç merkezli olması ,rehberlik çalışmalarında yer alması ve eğitim sürecinde bu bahsedilenlerin dikkate alınması gerekmektedir. Zamanını teknolojik aletlerle(internet,cep telefonu vs.) boşa harcamak yerine sportif,sanatsal ve kültürel faaliyetler,gönüllülük ve yardım

çalışmaları gibi faaliyetlerle değerlendirmek çocuklarımızı ve gençlerimizi bağımlı olma riskinden uzakta tutma açısından faydalı olacaktır.

Hıdır Karaduman, Barış Hancı, Tuba Çengelci (2013) tarafından yapılan araştırmada öğretmenler, değerlerin öğretim sürecinde okuldaki tüm paydaşların işbirliği ile ve planlı bir şekilde yürütülmesini, çalışılan etkinliklerin tüm sınıf düzeyleri için öğrenci merkezli ve uygulamaya dayalı olmasını, resim, müzik ve drama çalışmalarından da yararlanılmasını önermişlerdir. Ayrıca okul personelinin öğrencilere rol-model olma bilincini taşıması ve okuldaki eğitsel, fiziksel ve sosyal ortamın değerler eğitimine uygun hale getirilmesi biçimindedir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin değerler eğitimini okul, aile ve çevreyi içine alan çok boyutlu bir alan olarak gördüğünü ortaya çıkarmaktadır.

Değerler eğitimi programının uygulama aşamasında tüm okul personeli eşgüdüm içinde çalışmalı, eğitimde duyuşsal boyut gözardı edilmemelidir. Eğitim programlarında değerler eğitimi konularına daha fazla yer verilmeli, öğretmenlerin eğitsel uygulamalarında değerlere zaman ayırabilmesine imkan sağlanmalıdır. Değerler eğitiminde dikkat edilmesi gereken bir başka konu ise öğrencilerin değerleri yaparak yaşayarak öğrenebilmesi için uygulama olanaklarının sağlanması, değer kazanımının okul ve aile tarafından birlikte izlenmesidir.

Yine aynı çalışmada Sosyal Bilgiler dersi içeriği olarak sosyal kulüp faaliyeti kapsamında önemli gün ve haftalar çalışması olarak örneğin yaşlılar haftasında huzur evi ziyareti yapmak suretiyle ziyaret edilen yaşlılara manevi destek verip, öğretilmek istenen değerlerin kazandırılmasında etkili olunabilir. Bu tarz faaliyetlerle topluma hizmet uygulamaları yapmak suretiyle hedeflenen değerlerin çok daha etkili bir şekilde öğrencilere aktarımı istendik yönde gerçekleştirilebilir. Bu tarz faaliyetler kültürümüzdeki değerlerin hem yaşatılması hem de bu değerlerin nesilden nesile aktarılabilmesi için bir eğitim-öğretim yöntemi olarak ta kabul edilip uygulanmasına imkan sağlamaktadır.

Dilmaç (2007) tarafından yapılan araştırmanın neticesinde ortaya çıkan sonuçlara göre değerler eğitimini kapsamında yürütülen çalışma-faaliyetlerin öğrencilerin farkındalık düzeylerine olumlu yönde etki ettiği gözlenmiştir. Değer kazanımında ve bireylerin kişisel gelişiminde değer eğitimi programlarının etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

İşcan (2007) ve Keskinoglu (2008) ise çalışmalarında ilköğretim öğrencilerine yönelik uygulanan değerler eğitimi programlarının ve etkinliklerinin öğrencilerin belli başlı özelliklerini (başarı, ahlaki olgunluk gibi) olumlu yönde etkilediğini tespit etmişlerdir.

MATERYAL ve METOD

Değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi uygulamaları farklı branşlardan gönüllü 5 öğretmen ve gönüllü 18 öğrencimizle planlanmış ve uygulanmıştır. Değerlerimiz konusunda farkındalık kazandırmak ve okul kültürü oluşturmak amacıyla yapılan çalışmalar;

Tiyatro Gösterisi: Değerlerimizi konu alan iki ayrı tiyatro gösterisi, Erbaa Belediyesi tiyatro topluluğu eğitmeni tarafından üç hafta süreyle eğitilen öğrencilerimiz tarafından önce okulumuz öğrenci ve velilerimize sergilenmiş , daha sonra İlçe Kongre ve Kültür Merkezinde halka açık bir şekilde gösterim yapılmıştır. Tiyatro gösterilerine okul bünyesinde 512 öğrenci ve 203 veli katılmış, Kongre ve Kültür Merkezindeki gösteriye ilçemizdeki diğer öğrenci , öğretmen ve velilerimizden 482 kişi katılmıştır. Yapılan gösterimler sonucunda katılımcılardan alınan geri bildirimler farkındalık oluşturması açısından oldukça olumludur.

Kermes: "Yardım et mutlu et !" sloganıyla yardımlaşma ve dayanışma duygusunu öğrencilerimize aşılama amacıyla yapmış olduğumuz kermese öğrenci velilerimiz tarafından çeşitli ikramlar hazırlanarak ilçe Kaymakamı , Belediye Başkanı ilçe Milli Eğitim Müdürü, okul ve kurum müdürleri ,öğrenciler ve vatandaşların da katkısıyla geniş katılımlı bir yardım kampanyası gerçekleştirilmiştir. Kermesten elde edilen gelire ilçemizde yer alan ihtiyaç sahibi öğrencilere giyim ve kırtasiye malzemesi yardımında bulunulmuştur. Öğrencilerimiz kermes çalışmalarında aktif olarak yer almışlardır.

Kan bağışı kampanyası: Değerler fabrikası kulübü öğretmen ve öğrencileri tarafından Kızılay Tokat Şubesi işbirliği ile okulumuz spor salonunda okul velilerimiz başta olmak üzere tüm ilçeye yönelik kan bağışı kampanyası yapılmış ve kampanyaya 109 bağışçı kan vererek katkıda bulunmuştur.Bu kampanyayla "Bir Kan , Üç Can !" sloganıyla öğrencilerimize yardımlaşmanın önemi anlatılmaya çalışılmıştır.Kampanyamız sonraki süreçte İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve diğer okullarımız tarafından örnek alınarak başka kan bağışı kampanyalarının yapılmasına vesile olmuştur.

TEMA Vakfı çalışmaları: İlçemiz TEMA Vakfı temsilcileri iş birliği ile okulumuz Türkçe öğretmeni önderliğinde değerler fabrikası kulübü öğrencilerinin katkılarıyla 80 öğrencimizle birlikte doğadan meşe palamudu toplanarak evlerinde fidan haline getirmeleri sağlanmış daha sonra TEMA Vakfı'nın belirlediği alanlara 62 adet fidan dikilmiştir.

Hayvan barınağı mama ve kulübe yardımı: Değerler fabrikası kulübü öğrenci ve öğretmenleri tarafından planlanan bu çalışmaya teknoloji tasarım dersi öğretmenlerimiz katkı sağlamıştır. Öğrencilerimiz tarafından teknoloji tasarım dersinde yapılan 12 adet kulübe ve

öğrencilerimiz tarafından kabul edilen bağışlarla alınan mamalar belediye hayvan barınağına öğrencilerimizle birlikte yapılan ziyaretlerle teslim edilmiştir.

Resim sergisi: Değerler fabrikası kulübü öğrencileri ve resim öğretmenimiz tarafından “Değerlerimiz Renkleniyor” konulu yağlı boya resim sergimiz tüm ilçe okul ve kurumlarına yönelik sergilenmiştir. Sergide 53 adet tablo yer almıştır. Öğrencilerimiz değerlerimizin sanatla ifade edildiği bu sergiye yoğun ilgi göstermiştir. Bu çalışmada değerlerin sanatsal faaliyetler vasıtasıyla da öğrencilere aktarılabilceği ve farkındalık oluşturulabileceği tespit edilmiştir.

Şiir Dinletisi: Sorumluluk, sevgi, saygı, yardımlaşma ve dürüstlük konulu şiirlerden oluşan şiir dinletisi tüm okul, öğrenci, ve öğretmenlerimize yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca değerlerimizle ilgili çeşitli broşür afiş ve okul panosu düzenlenerek istenilen okul kültürü ve değer farkındalığı çalışmaları desteklenmiştir.

Yapılan bu faaliyetlerden önce belirlenen kontrol grubu(yapılan faaliyetlere katılmayan) ve deney grubu öğrencilerine(yürütülen faaliyetlere katılan) “10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ölçeği” ön test olarak uygulanmıştır. Yukarıda bahsedilen ve gerçekleştirilen faaliyetler sonucunda aynı ölçek deney ve kontrol grubuna son test olarak tekrar uygulanmış, araştırma süreci ve sonuçları aşağıda açıklanmıştır.

Çalışma Grubunun Oluşturulması

Araştırma; 2021-2022 eğitim-öğretim yılında okulumuzda öğrenim gören 5.,6., 7.ve 8. sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Bu öğrencilerinden gönüllük esasına dayalı olarak bir kulüp faaliyeti olarak değerler fabrikası kulübü kurulmuştur. Araştırmada deney grubu ve kontrol grubu seçilmiştir.

Deney Grubu: 5. , 6. , 7. sınıf ve 8. sınıf öğrencilerinden değerler fabrikası kulübünde yer alan değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi uygulamaları ile dürüstlük, empati, nezaket, sorumluluk, yardımlaşma, dayanışma, paylaşma gibi evrensel değerler kazandırılmaya çalışılan gruptur.

Kontrol Grubu: 5. , 6. , 7. sınıf ve 8. sınıf öğrencilerinden değerler fabrikası kulüp faaliyetlerine katılmayan rastgele seçilmiş aynı sınıf düzeyindeki öğrencilerden oluşan gruptur.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin evrensel ahlaki değerlerine etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin dürüstlük, hakkaniyet, nezaket, sorumluluk ve merhamet gibi temel ahlaki değerlerin kendilerine etkisini incelemek amacıyla 10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ölçeği kullanılmıştır. Bu amaçla deney ve kontrol gruplarına ön test ve son test uygulanmıştır. Uygulamada 7 hipotez kurulmuştur. Bu hipotezlerin 6 tanesi kabul edilirken, 1 tanesi reddedilmiştir. Ortaya çıkan tüm bulgular hipotezler çerçevesinde değerlendirilerek varılan sonuçlar şu şekilde maddeler halinde verilmiştir:

1.10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ölçeği deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test tutum puanları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum çalışmaya başlamadan önce grupların tutum olarak aynı düzeyde olmadıkları anlamına geldiği görülmektedir.

2.10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ölçeği deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son test tutum puanları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum çalışmanın etkisinin deney grubu lehine olumlu olduğu görülmektedir.

3.10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ölçeği kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunmazken deney grubundaki öğrencilerin ön test ve son test tutum puanları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu durum çalışmanın etkisi açısından olumlu olduğu söylenebilir.

4. 10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ölçeği bilişsel, duygusal ve davranışsal alt boyutu kontrol ve deney grubunda yer alan öğrencilerin son test tutum puanları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum ölçeğin bilişsel, duygusal ve davranışsal alt boyutu için çalışma yapılmadan önce grupların tutum olarak aynı düzeyde olmamaları açısından olumsuz, bilişsel, duygusal ve davranışsal alt boyutu için ise deney grubu lehine olumlu olarak değerlendirilebilir.

Tüm sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde değerler fabrikası kulübündeki öğrencilerin kulüp faaliyetlerine katılmayan öğrencilere göre 10-13 yaş evrensel ahlaki değerler ölçeği ön ve son test puanları arasındaki anlamlı fark olması değerlerimiz ile ilgili sosyal ve sanatsal faaliyetlerin ve ders içi etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin evrensel ve ahlaki değerlere etkisi uygulamasının etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Birçok analiz ve araştırma sonucuna paralel olarak değerler eğitiminde toplum hizmet uygulamaları, sosyal ve sanatsal faaliyetlerin bir arada kullanılarak değerler eğitimi konusunda okul kültürü oluşturmak konulu birçok çalışma görülmüştür. (Akkirpik, 2007), Berkowitz, (2002)Yoğurtçu (2015), Uğurlu (2019) araştırmalarında okul kültürü olarak ahlaki değerlerin kazandırılmasında olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışma çeşitli araştırma sonuçlarıyla birlikte değerlendirildiğinde bu çalışmanın olumlu etkisi olduğu söylenebilir. Zaten etkili olması beklenen bir sonuçtur. Bu çalışmanın diğer araştırmalardan farklı olarak etkili olduğu bilinen bu yöntemi daha da etkisini artırmak için gönüllük esasına dikkate alınarak okulumuzda oluşturulan değerler fabrikası kulübü ile öğrencilerin değerler eğitimi faaliyetlerini gönüllü olarak planlama ve uygulama çalışmalarına aktif katılmalarıdır. Bu kulüp öğrencileri okulda değerler eğitimi farkındalığı oluşturma ve bu doğrultuda okul kültürüne dönüştürme amacı etrafında uygulanacak faaliyetleri planlanması ve uygulanması için özverili çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Kulüp çalışmaları ve uygulamaları için değerlerimiz konulu birçok hikaye, tiyatro, kitap, makale ve bu çerçevede araştırmalar yaparak hazırlık sürecini tamamlayan öğrenciler okul öğretmenlerinden aldıkları desteklerle de proje çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir.

Bir yıl boyunca devam eden çalışma sonucunda sorumluluk, sevgi, saygı, adalet, doğruluk, sabır, kanaatkârlık, dürüstlük, yardımseverlik ve dayanışma konularında öğrencilerin hazırladığı 1 yağlıboya resim sergisi, 5 karakalem çalışmaları duvar pano sergisi, 1 şiir dinletisi, 1 hayvan barınağı yardım kampanyası, 1 kardeş okul yardım kampanyası, 1 hayvan barınağı ve 1 huzur evi gezileri, Kızılay il müdürlüğü ile koordineli öğrencilerimize yardımlaşma ve dayanışma değerlerimiz konusunda farkındalık kazandırmak amacıyla öğrenci velilerimiz okula davet edilerek kan bağışısı kampanyası gerçekleştirildi. Teknoloji tasarım dersi içinde barınak hayvanları için kulübeler yapılarak ayvan barınağına teslim edildi. Türkçe dersinde Tema vakfı ile işbirliği yapılarak meşe palamudu toplanarak öğrenci sorumluluğunda tarafından fidan haline getirilerek Tema gönüllüleri işbirliğiyle uygun alana dikildi. Ayrıca yardım kermes çalışmaları, ders içi birçok etkinlik ve uygulamalar, 2 tiyatro gösterisi ve birçok toplum hizmeti çalışması yapılmıştır. Bu çalışmaların planlanması ve uygulanmasında tüm okul öğretmenler ile birlikte çalışılmaya gayret edilmiştir. Bu çalışmalar sırasında tüm öğrenciler isteyerek, severek çalışmalara katıldıklarını söylemişlerdir. Tüm okul öğrencilerini hedef alan çalışmalar öğrencilerin ahlaki değerlerine katkı sağladığı söylenebilir.

Özetle değerler eğitimi soyut bir kavramdan oluştuğu için öğrencilerin içselleştirmeleri zordur. Bireylerin içselleştirmeleri ve benimsemeleri için değerleri anlatmak yerine öğrencilere

yaşatmayı tercih ettiğimiz bu projede okul karakteri olarak değerlerimizi yaşattılmaya çalışılmıştır.Yaparak yaşayarak hissederek yaptıkları çalışmalarda değerlerimiz konusunda farkındalıklarının arttığı okul atmosferi ve öğrenci psikolojisine olumlu katkılar sağladığı gözlemlenmiştir. Çalışma sayesinde öğrenciler hem birçok değeri farkederek öğrenmiş hem de bu çalışmalara aktif katılarak özgüvenleri gelişmiş, duygusal etkileşim açısından faydalı olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak kulüp faaliyetine katılan değerler fabrikası kulübü öğrencilerinde evrensel ahlaki değerler ölçeği bilişsel, duygusal ve davranışsal tüm alt boyutlarıyla öğrencilerde anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Sadece ölçeğin duygusal alt boyutunda kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test tutum puanları ve aynı ölçeğin davranışsal alt boyutu deney ve kontrol grubu ön test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun nedeni olarak kontrol altına alınamayan başka etkenler olduğu yorumu yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Özkan, R.(2018) Toplumsal Değerlerin Birey ve Toplum Üzerindeki Etkisi.
- Dilmaç B. , Şimşir Z. (2016) Okullarda Değerler Eğitimi
- AApuhan, R. (2003). Ahlak ve Karakter Eğitimi. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Berber, S. (2019, Ocak). 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Değer Öğretimine İlişkin Öğrencilerin Oluşturduğu Metaforların İncelenmesi. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek lisans Tezi, s. 2-4.
- Bilgin, B. (1998). Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi. Ankara: Gün Yayınları.
- Bilgin, B., & Selçuk, M. (2000). Din Öğretimi Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Gün Yayınları.
- Çiftçi, N. (2003, Ocak). Kohlberg'in Bilişsel Ahlak Gelişimi Teorisi: Ahlak ve Demokrasi Eğitimi. Değerler Eğitimi Dergisi, s. 71-72.
- Dilmaç, B. (1999). İlköğretim Öğrencilerine İnsani Değerler Eğitimi Verilmesi ve Ahlaki Olgunluk Ölçeği ile Eğitimin Sınanması. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, s. 2.
- Katılmış, Ahmet; Ekşi, Halil ve Öztürk, Cemil, “Sosyal bilgiler ders kazanımlarıyla bütünleştirilmiş karakter eğitimi programının etkililiği”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 2011, 11. 2, 839-853. Kaymakcan, Recep ve Meydan Hasan, “Din kültürü ve ahlak

bilgisi programları ve öğretmenlerine göre değerler eğitimi”, Değerler Eğitimi Dergisi, 2011, 9. 21, 29-55.

Erden, M. (2003). Sınıf Yönetimi. İstanbul: Alkım Yayınları.

Afdal, Geir “Ahlak eğitiminin analizi: bir tipoloji”, R. Kaymakcan, S. Kenan, H. Hökelekli, Ş. Aslan ve M. Zengin (Ed.), Değerler eğitimi uluslar arası sempozyumu içinde (333-353), İstanbul: Dem Yayınları, 200 Akbaş, Oktay, Türk milli eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinde gerçekleşme derecesinin değerlendirilmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara, 2004.

Kale, Nesrin, “Nasıl bir değerler eğitimi?”, R. Kaymakcan, S. Kenan, H. Hökelekli, Ş. Aslan ve M. Zengin (Ed.), Değerler eğitimi uluslararası sempozyumu içinde (314-322), İstanbul: Dem Yayınları, 2007.

Erikson, E. (2014). İnsanın Sekiz Evresi. Okuyan US Yayınları.

Gültekin, F. (2007). Tarih Öğretiminde İşe Koşulabilecek Değer Öğretiminin Yeni Yaklaşımlarının Öğrencilerin “Hoşgörü” Değeri Anlayışının Gelişine Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi.

Okullarda Değerler Eğitimi (2016). Doç. Dr. Bülent Dilmaç Necmettin Erbakan Üniversitesi, A.K.E. Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı. Arş. Gör. Zeynep ŞİMŞİR

Doğan, M.(2018) Ergenlerin değer yönelimleri ve değer yönelimlerinin internet bağımlılığıyla ilişkisinin incelenmesi.Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi 5 (10), 263-285

Yıldız, M.(2017) Değerler Eğitimi Grup Rehberliğinin Üniversite Öğrencilerinin Ahlaki Gelişim Düzeylerinin Etkisi Sayı: 63 Eylül – Ekim 2017 Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

Bulut, M.(2012)Öğretmen Eğitiminde Değer Eğitimi Fırsatı Olarak Topluma Hizmet Uygulamaları Dersi .Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Arş. Gör. Aykut BULUT Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi

Çengelci, T. ,Hancı, B. ,Karaduman, H. (2013)Okul Ortamında Değerler Eğitimi Konusunda Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri

Ekşi, Halil, “Temel insani değerlerin kazandırılmasında bir yaklaşım: karakter eğitimi programları”, Değerler Eğitimi Dergisi, 1. 1, 79 – 96, 2003.

Kızılcıkelik, S., & Erjem, Y. (1994). Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü. Ankara: Atilla Kitapevi.

MEB. (2010). Meb Din Kùltürü Ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programı Ve Klavuzu.
Ankara: Meb Yayınları.

Meb 2023 Vizyon. (2018, Ekim). 2023 Eğitim Vizyonu. MEB 2023 Eğitim Vizyonu
Resmi Sitesi: <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> adresinden alınmıştır

Okul Yöneticilerinin İç Girişimcilik Algısı: Bafra Örneği

Faruk GÜLŞEN^{1*}

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Girişimcilik ve Yenilikçilik A.B.D, Samsun

<https://orcid.org/0000-0002-9189-1966>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7198608>

farukgulsen12@gmail.com

Araştırma Makalesi/Derleme

Makale Tarihiçesi:

Geliş tarihi: 15/09/2022

Kabul tarihi: 23/09/2022

Online Yayınlanma: 30/09/2022

Anahtar Kelimeler

Girişimcilik
İç Girişimcilik
Okul Yöneticileri
İç Girişimcilik Algısı

ÖZET

Girişimcilik ekosisteminin oluşturulması için girişimcilik bilincinin okul çağından itibaren bireylere aktarılması gerektiği düşüncesi ışığında eğitim örgütlerinin de iç girişimcilik farkındalığına sahip olması gerektiği görülmektedir. Çalışma, okul yöneticilerinin girişimcilik ve iç girişimcilik yönelim algılarını incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada, okul yöneticilerinin iç girişimcilik hakkındaki görüşlerini ifade etmeleri ve iç girişimcilik konusundaki özgün fikirleri katılımcılarla bire bir görüşmeler yapılarak elde edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomonolojik) araştırma deseni kullanılmıştır. Toplam 6 farklı kamu okulunda görev yapan toplam 6 okul yöneticisi ile görüşmeler yapılarak araştırma verileri elde edilmiştir. Elde edilen verilerin incelenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, iç girişimcilik kavramının netleştirilmesi gerektiği, okul personelinin fikirlerini sunma yenilik üretmekte yeterli derecede desteklenmediği, okul personelinin yenilikçi fikirlerini doğrudan iletebileceği bir mekanizmanın olmadığı, okul yöneticilerinin iç girişimcilik faaliyetleri olarak sadece okul içi projeleri ve personelin teknoloji kullanma becerisi ile değerlendirdiği, okul personelinin ödül sisteminde iç girişimcilik çabalarının yeterli derecede dikkate alınmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okul yöneticisi ve personelinin iç girişimcilik ve girişimcilik konularında yeterli donanıma sahip olmasının girişimcilik temelli okul çalışmalarını destekleyeceği, yönetmelik ve ilgili mevzuatların girişimciliği destekleyen bir yapıda olmasının okul personelinin iç girişimcilik çabalarını daha görünür kılacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Perception of Internal Entrepreneurship of School Administrators: The Case of Bafra

Research article/Reviews

Article History:

Received: 15/09/2022

Accept: 23/09/2022

Available online: 30/09/2022

Keywords:

Entrepreneurship
Intrapreneurship
School Administrators

ABSTRACT

In the light of the idea that entrepreneurship awareness should be transferred to individuals from school age in order to create an entrepreneurial ecosystem, it is seen that educational organizations should also have intrapreneurship awareness. The study aimed to examine the perceptions of school administrators towards entrepreneurship and intrapreneurship. In this study, the school administrators' expressing their views on intrapreneurship and their original ideas about intrapreneurship were obtained through one-on-one interviews with the participants. In the research, phenomenological research

design, one of the qualitative research methods, was used. Research data were obtained by interviewing a total of 6 school administrators working in 6 different public schools. Descriptive analysis method was used in the analysis of the obtained data. According to the research findings, the concept of intrapreneurship should be clarified, school personnel are not sufficiently supported to present their ideas and produce innovation, there is no mechanism where school personnel can directly convey their innovative ideas, school administrators evaluate only in-school projects as intrapreneurship activities and the personnel's ability to use technology, school personnel It has been concluded that the internal entrepreneurship efforts are not taken into account sufficiently in the award system. In addition, it has been concluded that the school administrators and staff having sufficient equipment on intrapreneurship and entrepreneurship will support entrepreneurship-based school studies, and the fact that the regulations and related legislations have a structure that supports entrepreneurship will make the intrapreneurship efforts of the school staff more visible.

GİRİŞ

Yaşadığımız bilgi çağında örgütler, varlıklarını devam ettirmek ve acımasız rekabetle başederek kârlılıklarını artırmak için girişimcilik temelli yenilikçi araştırma ve geliştirme süreçlerine daha fazla önem vermektedir (Kuratko, 2007). Genellikle özel sektör örgütleri çerçevesinde kâr ve üretim temelli düşünülen girişimcilik kavramı, kamu örgütlerinin hizmet üretme, yayma ve çağın yeniliklerini yakalayabilme noktasında da büyük bir öneme sahiptir (Sarıtürk, 2020).

Kamu örgütlerinde yakalanan girişimci bakış açısı ile birlikte toplumsal sorunların daha hızlı ve etkili bir şekilde çözümlenmesi gibi yeni beceriler kazanılmıştır. Kamuda yürütülen girişimcilik temelli çalışmaların temel amacı toplumsal faydayı gözeterek mal ve hizmet üretimini sağlamak, ekonomik kalkınmaya destek olmak, ortaya çıkabilecek risklere yönelik önlemler almak (Sivrekli, 2001).

Bireylerin proaktif bir şekilde kendi fikir ve yenilikçi düşüncelerini çalıştığı örgüt amaçları çerçevesinde hayata geçirdiği girişimcilik türlerinden biri olan iç girişimcilik, kamu örgütlerinin hizmet verimliliği açısından da önemli ve gereklidir. Kamu girişimciliği kavramı özel sektör girişimciliği kadar bilinmemekle birlikte literatüre bakıldığında kamu girişimciliği; (Mustafa, vd., 2016; Öztürk, 2012), (Sivrekli ve Demircan 2008; Sarıtürk, 2020), kamu girişimci liderliği (Turan, 2011), kamuda girişimcilik eğilimi (Mustafa, vd., 2016; Demir, vd., 2018) ve kamuda iç girişimcilik (Erber, ve Yılmaz, 2019; Meydan, 2011) konularında yürütülen araştırmaların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Kamu kurumlarında girişimcilik özelinde kamu eğitim kurumlarında girişimcilik çabalarının ve bu yöndeki farkındalığın oluşması temelde kamuda yeni bir yönetim anlayışını gerekli kılmaktadır.

Türkiye eğitim sisteminde örgüt yapılanması tüm il ve ilçelerde aynı kamusal hizmet birimlerinden oluşmaktadır (Terzi, 2021). Bu bağlamda kamu eğitim kurumlarındaki yöneticilerin iç girişimcilik algısının ölçülmesi Türkiye'deki kamu kurumlarının hizmet kalitesinin ve yönetim anlayışının ortaya konması açısından önem arz etmektedir.

Okul yöneticilerinin iç girişimciliğe yönelik algılarını incelemeyi amaçlayan bu çalışmada kamu eğitim kurumlarında yönetici görevinde olan personelin iç girişimcilik olgusuna yönelik algıları iç girişimcilik kavramı, önemi, bu yöndeki çabalar ve yürütülen çalışmalar alt boyutları çerçevesinde irdelenmiştir.

MATERYAL ve METOD

Araştırma Materyali

Araştırma verileri toplanması için ilgili literatür taraması sonucunda uzman görüşleri alınarak hazırlanan görüşme sorularının açık, anlaşılır ve amaca dönüklüğünü test etmek amacıyla 6 kişiyle pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonuçlarına göre görüşme formuna son hali verilmiştir.

Araştırmaya katılmayı kabul eden 6 okul yöneticisine 6 adet demografik bilgi sorusu ve 5 adet görüşme sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların verdiği yanıtlar araştırmacı tarafından yazılı olarak anlık kayıt altına alınmıştır.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bafra İlçesinde bulunan toplam 6 kamu eğitim kurumunda görevli 6 okul yöneticisi araştırma evrenini oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini, Samsun ili Bafra ilçesinde bulunan kamu eğitim kurumlarında göre yapan yöneticiler olarak sınırlandırılmıştır. Çalışma ile Bafra ilçesinde görevli okul yöneticilerinin iç girişimcilik algısına yönelik görüşlerinden yola çıkarak kamu eğitim kurumlarının iç girişimcilik algısı hakkında genel bir çerçeve çizilmeye çalışılmıştır.

Araştırma Yöntemi

Çalışmada alan uzmanlarının görüşleri alınarak ayrıntılı bilgilere ulaşabilmek ve oluşan farklılıkları tespit edebilmek için veri toplama sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden olan görüşme tekniği kullanılmıştır.

Bu çalışma için 27.11.2020 tarih ve 2020/738 karar sayılı Ondokuz Mayıs Üniversitesi etik kurul onayı alınmıştır. Örneklem olarak belirlenen araştırma kapsamında kamu hizmeti

sunan yöneticilerle görüşme yapılarak verileri toplanabilmesi için 08.03.2021 tarih ve 605.01-21750772 sayılı Bafra İlçe Kaymakamlık onayı alınmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan görüşme tekniği, toplumların ve kişilerin bakış açılarını, deneyimlerini, duygularını ve araştırılan konu ile ilgili algılarını ortaya çıkarması noktasında yüksek yarar gösteren bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım, 1999). Çalışmada yöntem olarak görüşme tekniğinin seçilmesindeki temel amaç, alanın uzmanı olan kişilerin tecrübelerinden derinlemesine ve detaylı bilgiler elde edebilmektir.

Araştırmada olgubilim (fenomonolojik) desen kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, merak edilen olgu/fenomen hakkında tecrübeye sahip alan uzman kişilerin görüşleri alınarak derinlemesine ve ayrıntılı verilere ulaşılması şeklinde ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

İstatistik Analizler

Araştırma evrenini oluşturan Bafra ilçesindeki 6 eğitim kurumunda görevli 6 okul yöneticisi ile gönüllülük esasına göre yapılan görüşmelerde, iç girişimcilik kavram, önemi, bu yöndeki çabalar ve yürütülen çalışmalar ile ilgili görüşler alınmıştır.

Elde edilen nitel verilerin anlam yapısını ortaya çıkarmak için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminin kullanılmasındaki amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Katılımcılar harf ve sayılarla kodlanarak analiz yapılmıştır. Okul yöneticilerinin görüşleri “Katılımcı 1 (M1), Katılımcı 2 (M2), Katılımcı 3 (M3)...” şeklinde kısaltmalar yapılarak kodlanmıştır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırma evreni olarak belirlenen Bafra ilçesindeki 6 eğitim kurumunda görev yapan 6 okul yöneticisi ile yapılan görüşmelerde, katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin değişkenler değerlendirilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların demografik özellikleri

Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)	
Cinsiyet	Kadın	1	16,6
	Erkek	5	83,3
	Toplam	6	100
Yaş	29 ve Altı	1	16,6
	30-39	1	16,6
	40-49	3	49
	50-59	1	16,6
	60 ve Üzeri	0	0
	Toplam	6	100

Eğitim Durumu	Lise	0	0
	Önlisans	0	0
	Lisans	4	66,6
	Yüksek Lisans	2	33,3
	Doktora	0	0
	Toplam	6	100
Mesleki Tecrübe	10 Yıl ve Altı	1	16,6
	10-15 Yıl	1	16,6
	16-20 Yıl	2	33,3
	21-25 Yıl	2	33,3
	26 Yıl ve Üzeri	0	0
	Toplam	6	100
Yöneticilik Tecrübesi	10 Yıl ve Altı	4	66,6
	10-15 Yıl	2	33,3
	16-20 Yıl	0	0
	21-25 Yıl	0	0
	26 Yıl ve Üzeri	0	0
	Toplam	6	100
Medeni Durum	Evli	1	16,6
	Bekâr	5	83,3
	Toplam	6	100

Çalışmaya katılan okul yöneticilerinin %83,3'ünü erkek %16,6'sını kadın oluşturmaktadır. Katılımcıların %16,6'sını 29 yaş ve altı, %16,6'sını 30-39 yaş, %49'unu 40-49 yaş ve %16,6'sını 50-59 yaş aralığındaki okul yöneticileri olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların %66,6'sı lisans ve %33,3'ü yüksek lisans mezunu olduğutespit edilmiştir. Mesleki tecrübe olarak katılımcıların, %16,6'sını 10 yıl ve altı, %16,6'sını 10-15 yıl, %33,3'ünün 16-20 yıl ve %33,3'ünün 21-25 yıl mesleki tecrübeye sahip oldukları, bunların da %66,6'sının 10 yıl ve altı ve %33,3'ünün 10-15 yıl arasında yöneticilik tecrübesinin olduğu tespit edilmiştir. Medeni durum olarak çalışmaya katılan okul yöneticilerinin %83,3'ünü evli %16,6'sını bekar oluşturmaktadır.

Demografik veriler incelendiğinde, katılımcıların eğitim durumunun mesleğin gerektirdiği düzeyde ve bunun üstünde bir seviyede olduğu, mesleki tecrübe olarak daha çok 15 yıl ve üzerinde bir mesleki tecrübeye sahip yöneticilerin olduğu ve bu yöneticilerin yöneticilik tecrübelerinin ise yine 10-15 yıl aralığında kümelendiği görülmektedir. Erbil ve Yılmaz (2020), çalışmasında, sağlık sektöründe görevli genç çalışanların yaşlı çalışanlara göre iç girişimcilik düzeyinin daha yüksek olduğunu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmayı paralelinde araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre genç okul yöneticilerinin iç girişimcilik ile ilgili görüşleri yaşlı okul yöneticilerine kıyasla daha olumludur. Bunun yanında katılımcıların çok az bir kısmının kadın yöneticilerden oluştuğu ve bekar yöneticilerin evli yöneticilere oranla daha az olduğu gözlemlenmiştir.

Okul Yöneticilerine Göre İç Girişimcilik Kavramı

İç girişimcilik kavramı hakkındaki yönetici görüşleri incelendiğinde, okul yöneticileri, yürütülen çalışmalarını kanun ve yönetmelik çerçevesinde okul içi işleyişle ilişkilendirerek iç girişimcilik kavramını açıkladığı görülmektedir. Ağcal ve Yörük (2006), girişimcilik ve iç girişimcilik kavramları arasındaki farkları incelediği çalışmada, girişimcilik ve iç girişimcilik arasındaki temel farkın girişimciler özelinde olmadığı, girişimsel eylemlere ve davranışlara göre bu farkın ortaya çıktığını belirtmiştir. Katılımcı görüşleri de bu araştırmayı destekler şekilde yöneticilerin okuldaki personelin iç girişimcilik aktiviteleri yine personelin kendi yürüttükleri proje faaliyetleri çerçevesinde şekillenmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplarda, eğitim sistemi içerisindeki mevzuat ve yönetmelik temelli yönetim sistemi içerisinde girişimcilik kavramının doğru bir şekilde konumlandırılmaması ve yöneticilerin bu noktada inisiyatif alarak personelin girişimciliğe teşvik ettiği görüşleri ağırlıklı yer almaktadır.

- *“Genel anlamda kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları hizmete etkin ve verimli kullanılabilmesi, kanunlar çerçevesinde ve mevzuat kapsamında yapabileceği her bir işi tüm yönleriyle düşünerek etkili hizmetler sunmak için fayda ve performansın artırılmasını sağlamak girişimdir.”* (M3)

Bazı katılımcıların iç girişimcilik ile girişimcilik kavramları arasında net bir ayrım yapamadığı görülmüştü. Özellikle girişimcilik olgusunu proje yapma ve yönetme süreçleri ile bağdaştıran bir bakış açısının hakim olduğu yapılan görüşmelere verilen cevaplardan gözlemlenmiştir. Bu anlamda kamu eğitim sistemindeki girişimciliği ve iç girişimcilik çabalarını teknolojik dönüşüme hızlı ayak uyduran personelin de girişimci olduğu kanısı bazı katılımcılar tarafından görüş olarak belirtilmiştir. İrge ve Şen (2020), bir üretim firması çalışanları üzerinde yaptığı çalışmada, çalışanların teknolojiye karşı tutumlarının iç girişimciliği olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Verilen yanıtlarda da bu araştırmayı destekler şekilde yöneticilerin iç girişimcilik becerisini teknolojiyi kullanma kabiliyeti ile örtüştürdüğü görülmektedir.

- *“Değişen dünyanın gidişatını anlayıp teknolojisini fırsatlarını kendi kurumuna entegre edebilen, iletişimi güçlü, sorunları çözme faaliyetlerinin tamamıdır.”* (M1)
- *“Genel anlamda kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları hizmete etkin ve verimli kullanılabilmesi, kanunlar çerçevesinde ve mevzuat kapsamında yapabileceği her bir işi tüm yönleriyle düşünerek etkili hizmetler sunmak için fayda ve performansın artırılmasını sağlamak girişimdir.”* (M4)

- “Çağımızın koşulları göz önüne alınarak teknolojik imkânların kullanımı, uygulanması ve personelin bu yönde gerekli bilgi ve becerilere sahip olmasıdır.” (M2)

Bazı okul yöneticileri kamu kurumlarında iç girişimciliğin uygulanmadığı, uygulamaların sadece merkez teşkilatlanmalarda gerçekleştirilebileceği, mevzuat ve yönetmeliklerin iç girişimcilik çalışmaları için uygun olmadığını ifade etmiştir. Katılımcılar eğitim yönetim sisteminin temellendirildiği hükümler içerisinde girişimcilik bakış açısını veya olgusunu göremediklerini ve bu anlamda iş ve işlemlerin sadece ilgili mevzuat ve yönetmelikler ışığında yapılmasının doğru olacağı görüşlerinden hareketle iç girişimcilik çabalarının sadece merkez yönetimin çabaları olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

- “Bakanlık merkez teşkilatına ifade eder. Her türlü geliştirme, iyileştirme ve yenilik biz taşradan ziyade tamamen merkezden yapılmaktadır.” (M5)
- “Girişimci olmak için kurum mevzuatı uygun değil, iç girişimcilik için hiç uygun değil.” (M6)

Okul Yöneticilerine Göre İç Girişimcilik Kavramının Önemi

İç girişimcilik kavramının önemi ile ilgili katılımcıların görüşleri incelendiğinde, okul yöneticilerinin, okullar için zorunlu olduğu, faydalı ve gerekli olduğu belirtmişlerdir. Katılımcıların bir kısmı okul yönetim süreçlerinde iç girişimcilik çabalarının pratik ve verimli faydalar sağladığını fakat risk almayı gerektiren durumlarda daha dikkatli kararlar verilmesi gerektiği görüşüne yer vermişlerdir.

- “Okullar belli alanlarda belirlenmiş hedefleri gerçekleştirmek için belirli sınırlar içerisinde hareket eden kurumlar olduğu için daha zordur. Ancak doğru zamanlarda ve durumlarda risk almak kurumu daha etkili şekilde hedefe taşımak açısından iç girişimcilik son derece önemlidir.” (M3)
- “İç girişimciliğin önemini idrak edemeyen kurumlarda bir vatandaş olarak işlerin seri ilerlememesinden dolayı mustarip oluyorum. Vakit çok önemli ve prosedür işlemleri için boşa vakit kaybetmek üzücüdür.” (M1)
- “Personelin manevi olarak ve sosyal olarak rahatlık elde etmesi, kendini mesleki olarak geliştirmesi açısından önemli buluyorum.” (M4)

Bazı yöneticiler iç girişimcilik süreci konusunda şüpheleri olduğu, genelde üst yöneticilerin daha çok bu süreci yürüttüğü bir çalışma olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle personelin bu konuda gönüllü olması ve donanımlı olması gerektiği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Okullarda görevli personel ve öğretmenlerin iç girişimcilik konusunda yeterli

donanıma sahip olmadığı, ilgili eğitimlerin verilmediği ve yetkinlik becerilerinin yetersiz kaldığı görüşü bazı katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

- “Önemli ama okulların önceliği farklıdır.” (M2)
- “Kurumlarda fikirler alttan gelirse değil üstten gelirse bir anlam ifade ediyor.” (M5)
- “İç girişimcilik personelimizin hakim olduğu bir alan değildir.” (M6)

Okul Yöneticilerine Göre Yeni Hizmet ve Yöntemler Geliştirilmesi

Okul yöneticilerinin yeni hizmet ve yöntemler geliştirmesi hakkındaki görüşleri incelendiğinde, mevzuat ve yönetmelikler çerçevesinde var olan görevlerin yapılması ve işlerin tamamlanması doğrultusunda okulların önceliklerini belirledikleri görülmektedir. Katılımcılar, okul dinamiklerinin kendi içinde yeni hizmet ve yöntemler geliştirmek için uygun olduğunu belirten katılımcılar yeni ve farklı yöntemler kullanmanın daha uygun olacağını ifade etmişlerdir.

- “Kurumumuz buna uygundur. Koordineli çalışmalar yürütülerek ortak akılla hareket edilmektedir.” (M2)
- “Evet, uygun, yeni hizmetler ve yöntemler geliştirmede, her alanda imkânlar sağlanmaktadır.” (M1)
- “Uygundur. Bunun sağlanması için sadece uygun olması yetmez işlevsel olması da gerekir. Personelimiz bunu işlevsel olarak kullanmaktadır.” (M3)

Bunun yanında okulların çalışma sisteminin yeniliklere uygun olması için farklı prosedürlerin, yönetmelik ve mevzuatların da bu anlamda yenileştirilmesi gerekliliği katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bazı katılımcıların okul içi işleyişte bakış açılarını netleştiren yönetmelik ve mevzuatların girişimcilik ve yenilik üretme noktasında yeterli ve çağın gerektirdiği ölçüde yenilenmiş olmasının gerektiği görüşü olarak belirtilmiştir. Bu noktada yenilik geliştirme süreçlerinin mümkün olabilmesinin tek yolunun ilgili yönetmelik ve mevzuat değişiklikleri olacağı görüşü bazı katılımcılar tarafından değinilmiştir.

- “Okullarda protokol ayırımına bağlı olarak yukarıdan aşağıya emir zinciri ile yürüdüğü için değişiklikler çok daha yavaş olabiliyor. Ancak bunun için vizyon sahibi idareciler ve yetki paylaşımından korkmayan yöneticilerin olması gerekir.” (M5)
- “Okulların hedefleri misyon ve vizyonu gereği uygun olmadığı kanaatindeyim.” (M6)
- “Çalışma sistemi bakanlık yapısına göre şekillendirildiğinden kısa sürede yeni hizmet ve yöntemlerin geliştirilmesi pek mümkün değildir.” (M4)

Okul Yöneticilerine Göre Çalışanların Öneri ve Fikirlerini İfade Edebildikleri Başvuru ve Seçim Süreci İşletilmesi

Okuldaki personellerin fikir ve önerilerini ifade edebilecekleri bir başvuru ve seçim süreci işletilmesi ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, genel olarak katılımcıların iki farklı görüşe sahip oldukları görülmüştür.

Bazı katılımcıların, okul personelinin fikir ve düşüncelerini ifade edebilecekleri başvuru ve seçim sürecinin olduğu ve bunu ilgili toplantılarda söz hakkı vererek yapıldığı ifade edilmiştir. Bu noktada yöneticilerin okul personelinin dinlemesi ve uygun tartışma ortamı sağlanarak ortak bir karar verilmesinin sağlandığı katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Bazı katılımcılar okul personelinin fikir ve düşüncelerini ifade edecekleri uygun bir ortam sağlandığı, fikirlerinin anketler veya birebir sohbetlerle alındığı ve hayata geçirilmesi için çabaladığı şeklinde görüş belirtmişlerdir.görüşündedir.

- *“Toplantılarda bu konular hakkında söz hakkı veririz, fikirler alınır.”* (M1)
- *“Toplantılarda personelin görüş ve önerilerini dikkate alıyoruz.”* (M3)
- *“Çalışanın iş hayatını kolaylaştıracak yenilikçi fikir ve öneri dikkate almakta, karşılıklı olarak görüş alışverişinde bulunmakta ve imkânlar dâhilinde bu düşünceler hayata geçirilmektedir.”* (M2)

Okul personelinin fikir ve yenilik üretmeleri ile ilgili katılımcı görüşlerinin farklılaştığı nokta, okul personeli fikirlerini doğrudan iletebildiği bir başvuru sürecinin olmadığıdır. Özellikle MEB 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında geliştirilen “1 Milyon Fikir” projesine fikir belirtilmesine rağmen olumlu veya olumsuz geri dönüşlerin olmadığı, bunun da sisteme olan güveni zedelediği görüşü katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.

- *“Mevcut değildir.”* (M6)
- *“Maalesef böyle bir süreç işlemiyor. “1 Milyon Fikir” projesine fikirlerini yazan personele dönüş olduğunu ben görmedim.”* (M4)
- *“Kamu kurumlarında seçim olanağı yok. Buna üst yönetici karar veriyor.”* (M5)

Okul Yöneticilerine Göre Çalışanların Yeni Fikirler ve Yöntemler Geliştirmelerinin Teşvik Edilmesi

Okul personelinin farklı fikir ve yöntemler geliştirmelerinin teşvik edilmesi ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, okul yöneticisinin inisiyatif olarak bu süreci yönetmeye çalıştığı, teşvik ve ödüllerin bu yollarla personele sunulduğu ifade edilmiştir. Katılımcıların

geneli okul personelinin farklı fikirlerini önemsedikleri, yenilikçi fikirler ve projeler üreten personelin ödül sistemi için ilgili kurumlara önerildiği ve terfi süreçlerinde fikir ve görüşlerini sunarken bu yönde çabası olan okul personelinin dikkate alındığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Pişkin (2017), araştırmasında, kamuda yeniliğin önündeki en büyük engel olarak, yenilik ve gelişmeleri destekleyen ödül ve teşvik mekanizmalarının olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Okul yöneticilerinin görüşleri de bu çalışmayı destekler şekilde, kamuda yenilikçi girişimlerin teşvik edileceği bir ödül mekanizmasının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- *“Personele destek sağlanıyor, fikirleri dikkate alınıyor, takip ediliyor.”* (M4)
- *“Personelin bireysel risk alması desteklenmektedir. İlgili proje olması halinde yönetsel olarak finans sağlamakta, takip edilmekte, teknik bağlantılar sağlamaktadır. Terfi süreçlerinde personelin yapmış olduğu çalışmalar dikkate almaktadır.”* (M2)
- *“Personele başarı ve takdir belgesi veriliyor.”* (M3)

Katılımcılarla bu konu daha detaylı görüşüldüğünde bazı katılımcıların personeli risk almaya teşvik ettiği ama kamu kurum yönetmeliklerinin dışına çıkılmaması adına sorumlu yöneticilerin devamlı bilgilendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Özellikle risk alma konusunda bazı katılımcıların kamu işleyişini ve güvenliğini tehlikeye atabileceği düşüncesine sahip olduğu bu nedenle böyle bir sürece izin vermediklerini görüş olarak dile getirmişlerdir.

- *“Personele destek verilir ama risk eğer maddi kayba neden olacaksa kamu kurumunda buna izin veremem. Ödül ve terfiinin verilme şekli mevzuatta belirlenmiştir.”* (M45)
- *“Risk alabilir ama yöneticilerini bilgilendirmelidir. Yönetim olarak personelin projelerinin arkasında dururum ve dikkate alırım.”* (M1)
- *“Personel çalışmalarında risk alabilir ama kurumun itibarını tehlikeye atmamalı. Devletin itibarı kurum itibarı önemlidir. Teknik ve maddi destek için gerekli özveri sağlarım.”* (M6)

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma, okul yöneticilerinin iç girişimcilik algılarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda araştırma evrenini oluşturan Bafra ilçesindeki 6 eğitim kurumunda görevli 6 okul yöneticisi ile gönüllülük esasına göre yarı yapılandırılmış görüşme soruları eşliğinde mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerine katılımcılarla yapılan birebir görüşmelerde elde edilen görüşme sorularına verilen yanıtlar ışığında araştırma verileri elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin iç girişimcilik hakkındaki kavramsal düşüncelerini, okullardaki iç girişimciliğin önemi ve okulların bu anlayışa uygun olup olmadığı, okul çalışanlarının yeni ve yaratıcı fikirlerini ortaya çıkaracak herhangi bir sürecin olup olmadığı, çalışanların bu yöndeki yeteneklerini ifade edebilmeleri ve bu yönde teşvik edilip edilmedikleri ile ilgili görüşleri yapılan mülakatlar sonucunda ulaşılmıştır.

Yürütülen araştırmada okul yöneticilerinin iç girişimcilik kavramına yönelik görüşleri incelendiğinde, okul yöneticilerinin girişimcilik ve iç girişimcilik kavramları arasındaki ayrımın net olmadığı, iç girişimciliği kamu kurum işleyişi özelinde kanun ve yönetmelikler çerçevesinde ele alınması gerektiği ve proje temelli bir girişimcilik bakış açısının görüşlere yansıtıldığı görülmektedir. Özellikle okul personelinin yürüttüğü projelerin iç girişimcilik çabaları olarak tek başına yeterli görüldüğü, proje temelli bir girişimcilik bakış açısına sahip olduğu yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir.

Yürütülen araştırmada okul yöneticilerinin iç girişimcilik kavramının önemine yönelik görüşleri incelendiğinde, katılımcıların iç girişimciliği faydalı, pratik ve okullar için gerekli olduğu düşüncesini taşıdıkları görülmektedir. Katılımcıların bir kısmının okul personelinin teknolojiyi iyi, doğru ve verimli kullanabilmesinin iç girişimcilik çabalarının bir yararı olarak görüldüğü, genelde üst yöneticilerin bu konuda karar aldıkları ve iç girişimcilik temelinde okul içi bir çabanın varolan yönetmelikler çerçevesinde hareket edildiğinde bir anlam taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yürütülen araştırmada okul yöneticilerinin yeni hizmet ve yöntemler geliştirmesine yönelik görüşleri incelendiğinde, okul yönetimlerinin önceliklerini var olan iş ve işlemleri yönetmelik ve mevzuat çerçevesinde tamamlanması doğrultusunda hareket ettikleri, bunun yanında yeni ve farklı bir çalışmanın da faydalı olacağı görüşünü taşıdıkları görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların bir kısmının yönetmelik ve mevzuatın girişimcilik ve yenilik üretme noktasında yenilenmesi gerektiği fikrine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yürütülen araştırmada okul yöneticilerinin okul personellerin fikir ve önerilerini ifade edebilecekleri bir başvuru ve seçim süreci işletilmesi ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, genel olarak katılımcıların görüşleri ifade edilmesi noktasında ayrılmaktadır. Özellikle katılımcıların bir kısmı okul personelinin fikirlerini ifade edebilecekleri toplantı veya görüşmeler yapıldığı ifade etseler de bunun için ayrı bir mekanizma yürütülmediğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda okul personellerinin her ne kadar bakanlık düzeyinde fikirlerini dile getiremediklerini düşünseler de okul bünyesinde ilgili yöneticilere şifayen de olsa iletebildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yürütülen araştırmada okul personelinin farklı fikir ve yöntemler geliştirmelerinin teşvik edilmesi ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, katılımcıların çoğunun bu süreçleri inisiyatif olarak okul bünyesinde yürütülen ödöl ve teşvik mekanizmalarını kullanarak yürüttükleri görölmüştür. Katılımcı görüşleri incelendiğinde okul personelinin farklı fikirlerinin önemsendiği, teşvik edildiği, öner ve referans olarak ilgili kurumlara bilgiler verildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Okul yöneticilerinin iç girişimcilik algılarının görüşlerine dayanarak araştırıldığı bu çalışmada, okul yöneticilerinin girişimcilik ve iç girişimcilik kavramlarına yeteri kadar hakim olmadıkları, iç girişimciliğin önemini sadece çağın gerektirdiği teknoloji kullanma becerisi ve proje oluşturma süreçleri ile bağdaştırdığı, okul içi yenilik üretme süreçlerinin ilgili yönetmelik ve mevzuatta yer alması gerektiği, okul personelinin öneri ve fikirlerinin ifade etmeleri için fırsatlar sunulsa da standart bir sürecin işletilmediği bu anlamda farklı fikir ve düşüncelerini hayata geçiren okul personelinin sadece okul düzeyinde taktir gördüğü, üst yönetim kademelerine bu başarıların yeterli düzeyde yansıtılmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sadece Bafra örnekleminde yürütülen araştırmanın örnekleminin geniş olduğu görölmektedir. Bu anlamda ölke genelinde il merkezlerindeki okul yöneticilerini kapsayan bir araştırma ile örneklem genişletilebilir.

Araştırma sadece okul yöneticilerinin iç girişimcilik algılarına yönelik görüşmeler içermektedir. Daha sonra yürütülecek çalışmalarda tüm okul personelinin iç girişimcilik yönündeki görüşleri alınabilir.

Araştırmada elde edilen nitel verilerin desteklenmesi noktasında nicel veriler elde edilecek kamu kurumlarında iç girişimcilik algısının ölçüldüğü geniş katılımlı bir araştırma yürütülebilir.

KAYNAKLAR

Demir, H., 2018. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: OMÜ Ziraat Faköltesi örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Faköltesi, Samsun.

Erbil, M., ve Yılmaz, A., 2020. "Sağlık sektörü çalışanlarının iç girişimcilik

Düzeyleri". Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi. 6(1): 110-130.

İrge, N. T., ve şen, E., 2020. "Çalışanların dijital teknolojiye yönelik tutumlarının ve iç girişimcilik özelliklerinin bireysel iş performanslarına etkisi". İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(3): 2556-2579.

Kuratko, D. F., 2007. "Entrepreneurial leadership in the 21st century: Guest editor's perspective." *Journal of Leadership ve Organizational Studies*.13(4): 1-11.

Meydan, C. H., 2011. "İş tatmini ve öz yeterliliğin örgüt içi girişimciliğe etkisi: kamu sektöründe bir araştırma". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 20(1): 25-40.

Öztürk, A. O., 2012. "Kamu örgütlerinde girişimcilik". "İş-Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 14(4): 151-169.

Pişkin, F., 2017. "Kamuda yenilik: İstanbul'daki kamu kurumları üzerinden bir araştırma". *Öneri Dergisi*, 12 (48), 57-79.

Sarıtürk, M., 2020, *Girişimcilik ve Girişimci Kamu Yönetimi*. Econharran, 4(5): 66-90. Econharran Harran Üniversitesi

Sarıtürk, M., 2020. "Girişimcilik ve girişimci kamu yönetimi". *Econharran Dergisi*, 4(5): 66-90.

Sivrekli, E., 2001. "Yerelleşme ve yerel demokrasi". *Türk İdare Dergisi*, 431: 121-133.

Tarhan, M., 2019. *MEB 2023 eğitim vizyonu çerçevesince Türkiye'de girişimcilik eğitiminin geleceğine yönelik bir değerlendirme*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(2): 667-682.

Terzi, Ç., 2011. *Türk eğitim sistemi'nde okulların örgüt ve yönetim yapısı ile yapılandırmacı eğitim yaklaşımı arasındaki ilişkinin çözümlenmesi*. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 1(1): 75-82

Turan, A., 2011. *Yeni kamu yönetimi anlayışı bağlamında örgüt kültürü ve liderlik etkileşimi*. Yüksel Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H., 2013. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, A., 1999. "Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi". *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23(112): 7-10.